

•nakkila.

NAKKILAN LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS

2018–2021

Nakkilan hyvinvointityöryhmä

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Tiivistelmä.....	4
3. Hyvinvointityö Nakkilassa.....	6
3.1 Terveystiedon edistäminen	8
3.2 Hyte-kerroin kannustaa hyvinvoinnin edistämiseen	13
3 Nakkilalaisten hyvinvointi 2018–2021.....	14
3.1 Nakkilan väestö, talous ja elinvoima	14
3.3 Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi.....	18
3.3.1 Alle kouluikäiset	18
3.3.2 Perusopetusikäiset.....	21
3.3.3. Nuoret ja nuoret aikuiset	27
3.4 Työikäiset.....	30
3.4 Ikäihmiset	32
4. Itsearviointia toimialojen hyvinvointityöstä.....	35
4.1 Itsearviointia elinkeinopolitiikan edistämisen rakenteista	35
4.2 Itsearviointia investointien vaikutuksesta hyvinvointiin.....	37
4.3 Itsearviointia työllisyyden hoidon toiminnasta.....	38
4.3 Itsearviointia oppilashuollon rakenteista.....	41
4.4 Itsearviointia koulujen hyvinvointiin liittyvästä toiminnasta	42
4.5 Itsearviointia vapaa-aikapalveluiden toiminnasta ja rakenteista	44
4.6 Itsearviointia ehkäisevästä päihde- ja mielenterveystyöstä.....	46
4.9. Itsearviointia kolmannen sektorin, seurakunnan ja kunnan välisestä yhteistyöstä ja rakenteista.....	48
4.10 Itsearviointia vaikutusvaliokuntien toiminnasta.....	50
4.11 Itsearviointia KSTHKY:n ja Kessoten toiminnasta ja SOTE-yhteistyöstä	51

1. Johdanto

Terveyden edistämisellä ymmärretään kaikkea sitä toimintaa, jonka tarkoituksena on terveyden ja toimintakyvyn lisääminen, terveysongelmien ja väestöryhmien välisten terveyserojen vähentäminen. Se on tietoista vaikuttamista terveyteen ja hyvinvoinnin taustatekijöihin kuten elintapoihin ja elämänhallintaan, elinoloihin ja elinympäristöön sekä palvelujen toimivuuteen ja saatavuuteen. (THL 2022)

Terveydenhuoltolain (2010/1326) mukaan kunnan on seurattava asukkaittensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus. Nakkilan kunnan viimeisin laaja hyvinvointikertomus on hyväksytty valtuustossa 11.6.2018.

Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet ja käytettävä näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosoittimia. Tämä laaja hyvinvointikertomus pohjautuu valtuustokaudeksi 2017–2020 tehtyyn hyvinvointisuunnitelmaan. Lisäksi tarkastellaan edellisen valtuustokauden tilastoista saatavaa tietoa kuntalaisten hyvinvointiin liittyvistä indikaattoreista. Kertomukseen on nostettu hyvinvointiteemoihin liittyvän hyvinvointitiedon lisäksi Nakkilassa tehtyjä toimenpiteitä sekä arviointia ilon aiheista, edelleen huomiota vaativista asioista ja kehittämiskohteista.

Kunnan on nimettävä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahot. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Lisäksi kunnan on tehtävä yhteistyötä muiden kunnassa toimivien julkisten tahojen sekä yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Jos sosiaali- ja terveydenhuolto on järjestetty useamman kunnan yhteistoimintana, yhteistoiminta-alueen on osallistuttava asiantuntijana eri toimialojen väliseen yhteistyöhön sekä sosiaalisten ja terveysvaikutusten arviointiin alueen kunnissa.

Nakkilan kunnan hyvinvointityöryhmänä on toiminut kunnan johtoryhmä. Terveydenhuollon osalta yhteistyötä on tehty Keski-Satakunnan terveydenhuollon Ky:n ja Satakunnan sairaanhoitopiirin edustajan kanssa. Nakkila, Harjavalta, Kokemäki ja Eurajoki liittyivät Kessoteen 1.1.2021. Kessoten tehtävänä on ollut järjestää kaikki julkiset sosiaali- ja terveyspalvelut jäsenkuntien alueella Keski-Satakunnassa ja koordinoida erikoissairaanhoitoa yhdessä jäsenkuntien kanssa. Kessotessa toimii terveyden edistämisen yhteyshenkilö, joka on ollut mukana tekemässä tätä hyvinvointikertomustyötä.

Tässä laajassa hyvinvointikertomuksessa näkyy vuonna 2020 alkanut korona pandemia, joka on muuttanut resurssien kohdentamista merkittävästi ja terveyden edistämisen

painopistealueena on ollut monella eri toimialueella Covid -pandemiasta aiheutuneiden ongelmien purkua ja pandemian leviämisen ehkäisemistä.

2. Tiivistelmä

Kunnan rooli hyvinvoinnin edistäjänä on ensiarvoisen tärkeä ja sen roolia tulee entisestään tulevaisuuden kunnassa korostaa. Yhteisöllisyyden, yhteistyön ja ystävällisyyden ilmapiiri luovat vahvan pohjan hyvinvointityölle. Nakkilan kunnan kuntastrategia on valmistunut vuonna 2018. Nakkilan kunnan tarkoituksena on tarjota asukkailleen hyvät peruspalvelut sekä turvallinen ja innostava ympäristö elämiseen ja yrittämiseen. Nakkilan kunnan visiona on olla paras paikka työ- ja perhe-elämän yhdistämiseen.

Kunnan hyvinvointitehtävän hoitaminen edellyttää laajaa poikkihallinnollista yhteistyötä. Tarkastelujaksolla 2018–2021 koronapandemia ja henkilöstömuutokset ovat haastaneet valtuustokauden hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden saavuttamista. Nakkilan kunnassa hyvinvoinnin edistämisessä ovat vahvasti mukana järjestöt, vapaaehtoiset toimijat, yhteisöt, kirjasto, seurakunnat ja paikkakunnan yritykset. Toimijoiden yhteistyön, vuorovaikutuksen ja viestinnän parantamiseksi on tehty toimenpiteitä, ja tätä työtä tulee jatkaa edelleen.

Edellisen valtuuskauden hyvinvointisuunnitelmassa oli kolme keskeistä tavoitetta: 1. Uusi liikuntakeskus kaikkien kuntalaisten hyvinvoinnin tukena, 2. syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukeminen ja 3. ikääntyvien kuntalaisten palvelujen kehittäminen.

Uusi liikuntakeskus ympäristöineen ja on tukenut kuntalaisten hyvinvointia ja lisännyt harrastusmahdollisuuksia kaiken ikäisille. Alakoululaiset, iltapäiväkerholaiset, koulujen kerhot, Otsola, ikäihmiset sekä järjestöt ovat löytäneet liikuntakeskuksen mahdollisuudet monipuolisesti. Liikuntapalveluihin on uusien tilojen myötä satsattu muutenkin. Kuperkeikkaa läpi elämän -hankkeen avulla on pilotoitu mm. ikääntyvien liikuntaryhmiä, matalan kynnyksen ryhmiä ja liikuntaneuvontaa. Hankkeen toimintamallit juurrutettiin ja liikunnanohjaajan toimi vakinaistettiin syksyllä 2021. Kunnan järjestämät liikuntapalvelut täydentävät järjestöjen liikuntapalveluita ja liikuntakeskus muunneltavat tilat harrastamiselle. Liikuntakeskus on toiminut myös nuorison kokoontumispaikkana, suosittuna kokous- ja koulutustilana ja isojen kulttuuritapahtumien pitopaikkana. Uusi liikuntakeskus on varmasti tukenut kuntalaisten hyvinvointia monipuolisesti.

Keskeisiä toimia **nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi** on tehty yhdessä sivistystoimialan, työllisyydenhoidon sekä Kessoten kanssa. Tarkastelujaksolla on tehty Lape-kärkihankkeen mukaan ennaltaehkäisevää työtä. Matalankynnyksen poikkihallinnollisen palvelun esimerkkinä on perhetyöntekijän ja päiväkodin välinen yhteistyökokeilu. Varhaiskasvatuksessa on laajasti käytössä lapset puheeksi menetelmä ja kaikki varhaiskasvatukset opettajat ja suuri osa lastenhoitajista on koulutettu menetelmän käyttöön. Uudet nuorisotilat ja nuorisotyön henkilöstön vahvistuminen on näkynyt nuorten palveluiden lisääntymisenä ja tavoitteellisempänä nuorisotyönä. Onnistumisena voidaan nostaa hankkeen avulla pilotoitu ja vakiinnutettu koulupysäkki, joka on tuonut nuorisotyön

yhteiskoulun arkeen. Myös yhteistyö seurakunnan nuorisotyön kanssa on ollut aktiivista. Eriytyisen vaikuttavaa työtä on tehty työllisyydenhoidossa ja etsivänuorisotyön toimesta. Asiakkaiden aktivointi työllistymistä edistäviin palveluihin sekä merkittävän valmennustyön tekeminen näkyy pitkäaikaistyöttömyyden kehityksen tasaantumisenä. Etsivä nuorisotyöntekijä on tavoittanut hyvin syrjäytymisvaarassa olevat nuoret. Työpajan ja etsivän nuorisotyöntekijän työt täydentävät hyvin toinen toisiaan ja etsivän työpisteen siirtyminen pajan kanssa samoihin tiloihin on kokonaisuudessaan ollut toimiva ratkaisu. Hyvinvointitavoitetta on tukenut myös sitouttavan koulu yhteistyön hanke, mikä tukee nuorten syrjäytymisen ehkäisyä peruskoulussa puuttamalla poissaoloihin ja niiden ehkäisyyn. Hankkeessa on luotu poissaoloja ehkäiseviä ja kouluun kiinnittymistä tukevia käytäntöjä, hanke jatkuu edelleen. Hankkeiden avulla on myös tarjottu maksuttomia harrastuksia koulun jälkeen ja koulujen loma-aikoina peruskouluikäisille. Harrastusten tiedetään ehkäisevän syrjäytymistä kaikenikäisillä.

Kolmantena hyvinvointitavoitteena oli **ikäntyvien kuntalaisten palveluiden kehittäminen**. Tarkastelujaksolla saatiin juurrutettua ikäihmisten liikuntaryhmät liikuntapalveluiden vakituiseksi toiminnaksi. Suunnitelmissa oli ikäihmisten tehokuntoutusryhmän perustaminen ja digilaitteiden välityksellä pidettävä terveysneuvonta kotona asuville ikäihmisille. Nämä suunnitelmat eivät toteutuneet Covid -pandemiasta ja myös henkilöstömuutoksista johtuen. Hyvinvointikaveritoimintaan ei myöskään saatu vapaaehtoisia. Eläkeläisjärjestöjen toiminta sen sijaan on ollut tarkastelujaksollakin erittäin aktiivista ja eläköityneet kuntalaiset ovat ohjautuneet hyvin järjestöjen toimintaan. Kunta on tarjonnut toimintaan tukea mahdollisuuksien mukaan, mutta suurimman työn ovat tehneet aktiiviset eläkeläiset seuratoimijat.

Tarkastelujakson aikana Nakkilan kunnan väkiluku on odotetusti pienentynyt ja syntyvyys laskenut kuten muuallakin Satakunnassa. Varhaiskasvatustilapalveluita käyttävien määrä on kuitenkin kasvanut viime vuosien aikana ja henkilöstö- ja tilatarpeisiin on jouduttu vastaamaan tilapäisratkaisuin. Nakkilassa osallistutaan varhaiskasvatukseen muita Satakunnan kuntien enemmän. Tarkastelujakson aikana on jouduttu supistamaan myös Nakkilan kouluverkkoa, koululaisia ei ole ollut riittävästi kaikille luokka-asteille.

Nakkilassa kuten koko Satakunnassa koko väestön ylipainoisuus ja lihavuus nousevat huolenaiheeksi. Huolestuttavia tuloksia on saatu myös lasten nuorten fyysistä suorituskykyä mittaavissa Move-mittauksissa, nakkilalaisilla 5.luokkalaisilla 40 %:lla ja 8.luokkalaisista yli puolella on mittausten mukaan heikko fyysinen suorituskyky, suuntaus on sama koko maassa. Positiivista on lasten ja nuorten harrastuneisuus Nakkilassa, melkein kaikki ilmoittavat harrastavansa vapaa-ajalla jotain. Nakkilaiset lapset ja nuoret näyttävät myös viihtyvän koulussa ja pitävänsä koulunkäynnistä sekä kokevat olevansa tyytyväisiä elämäänsä. Tosin nuorten ahdistuneisuuden lisääntyminen ja terveytensä huonoksi tai keskikertaiseksi tuntevien määrä huolestuttaa. Nakkilalaisten nuorten alkoholinkäyttö näyttää vähentyneen, mutta muiden päihteiden ja nuuskan käyttö on lisääntynyt. Nakkilassa ovat tarkastelujaksolla lisääntyneet poliisi tietoon tulleet huumausainerikokset.

Vuosien 2018–2021 välillä on Nakkilan kunnassa tehty hyvinvointiin liittyviä investointeja runsaasti. Kunnan kokoon suhteutettuna voisikin sanoa, että ajanjakso on ollut Nakkilalle

historiallinen. Kyseisenä ajanjaksona on Nakkilaan rakennettu mm. uusi liikuntakeskus, uusi tekonurmikenttä yms. mittavia investointeja liikkumisen edistämiseksi. Sivistystoimella on ollut useita hyvinvointia tukevia hankkeita, ja hankkeista on juurtunut toimintamalleja käyttöön.

Nakkilassa on perustettu paljon uusia yrityksiä viime vuosien aikana koronapandemiasta huolimatta ja yhteisöveron määrä ei ole kriiseistä huolimatta laskenut. Positiivista on hyvä yhteistyö yrittäjien keskuudessa ja elinkeinoitiimin toiminta.

Uhkatekijänä elinvoimaan liittyen on väestökehitys ja koulutetun työvoiman tarve. Kunnan taholta elinvoiman uhkatekijä on myös resurssipula. Elinvoiman rakentaminen edellyttää myös tehokasta viestintää ja markkinointia. Nakkilan erottuminen hyvänä asuinpaikkana ja elinvoimaa edistävänä kuntana pitää saada muidenkin kuin kuntalaisten tietoisuuteen.

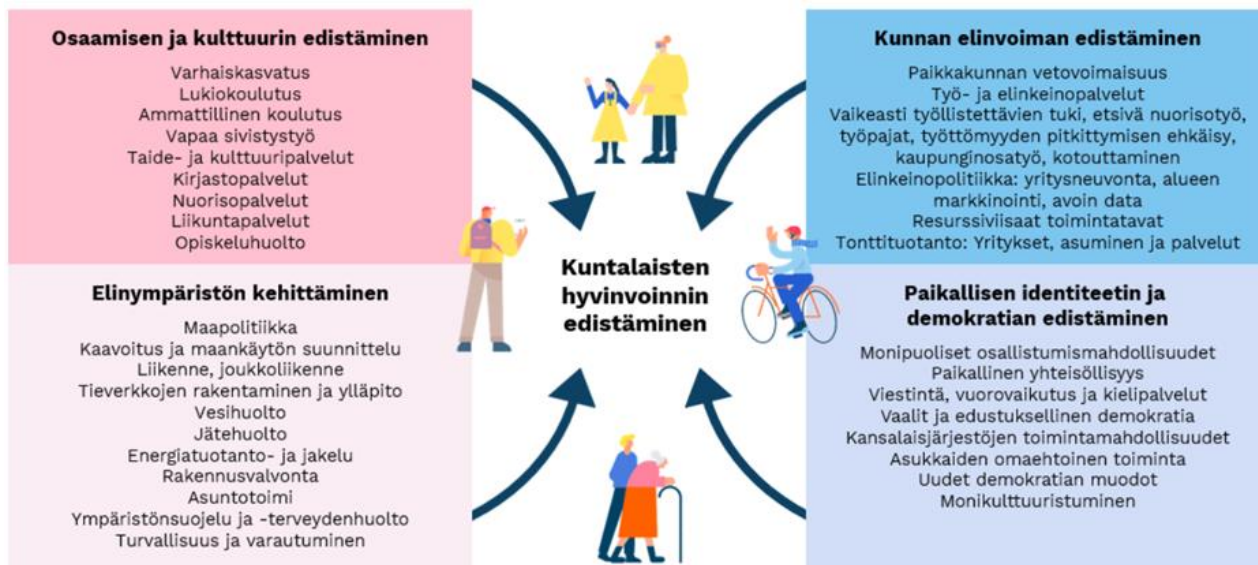
3. Hyvinvointityö Nakkilassa

Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi on laaja lakipohja. Kuntalaki (2015/410) määrittelee kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtimisen keskeiseksi kunnan perustehtäväksi. Terveydenhuoltolain (1326/2010) luvussa 2 määritellään laajasti kunnan tehtäviä kuntalaisten terveyden edistämiseksi. Sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) on rakenteellisen sosiaalityön käsitteen lisäksi useita vastaavia mainintoja kunnan tehtävistä. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä luvussa 6 määritellään terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteellisesta toiminnasta, seurannasta ja päätösten vaikutusten arvioinnista. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden periaatepäätöksellä 2030 hallitus linjaa toimia, joilla suomalaisten hyvinvoinnin ja terveyden eriarvoisuus saadaan vähenemään.

Järjestämisvastuu muuttuu 1.1.2023 alkaen Sote-järjestämislain 6 § myötä, jolloin perusterveydenhuolto siirtyy hyvinvointialueiden vastuulle. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyö järjestetään yhteistyössä kunnan ja hyvinvointialueiden kesken.

Kunnan tehtävänä on lisätä kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä, ehkäistä sairauksia ja syrjäytymistä sekä vahvistaa osallisuutta. Hyvinvointia ja terveyttä edistetään kaikissa kunnan eri toiminnoissa parantamalla kuntalaisten elämänlaatua, lisäämällä työllisyyttä ja tuottavuutta sekä hillitsemällä sosiaalisten ongelmien ja eriarvoisuuden kasvua. Hyvinvointialueiden myötä kunnan rooli muuttuu merkittävästi, kun sosiaali- ja -terveyspalveluiden ja pelastustoimen järjestämisvastuun siirtyä hyvinvointialueille. Kunnan vastuulle jää terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Julkinen sektori säilyy palvelujen järjestäjänä ja pääasiallisena tuottajana. Yksityiset toimijat ja kolmas sektori täydentävät julkisia sosiaali- ja terveyspalveluja.

Järjestöjen roolia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi vahvistetaan ja järjestöjen mahdollisuus tuottaa palveluita turvataan.

Kuva 1. Mitä kunta tekee tulevaisuudessa (Kuntaliitto 2022)

Suunnitelmallinen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE) kytkeytyy kunnan strategiaan, talouteen, asumiseen, työllisyyteen ja toimeentuloon sekä kaikkiin palveluihin ja toimintaan, joilla edistetään ihmisten hyvää oloa.

Nakkilan kunnan hyvinvointityöstä vastaa kunnan johtoryhmä. Kunnassa on nimetty hyvinvointikertomustyöstä ja – suunnitelmasta vastuulliseksi henkilöksi hyvinvointikoordinaattorin. Tämän lisäksi kaikki kunnan toimijat ovat vastuussa hyvinvoinnin edistämisestä moniammatillisesti yhdyskuntasuunnittelussa, liikunta- ja kulttuuripalveluissa, varhaiskasvatuksessa, nuorisotyössä, kouluympäristössä ja työpaikoilla. Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen kuuluu kunnan kaikille toimialueille ja tehdyillä päätöksillä ja valinnoilla on joko suoraan tai välillisesti vaikutusta kuntalaisten hyvinvointiin.

Nakkilassa HYTE-työ organisoinnissa on ollut haasteita edellisen valtuustokauden aikana. Henkilöstömuutokset, perusterveydenhuollon palveluiden muutokset sekä koronapandemia ovat aiheuttaneet haasteita suunnitelmallisen Hyte-työn tekemiseen. Hyvinvointikoordinaattorin työtehtävissä oleva henkilö on vaihtunut kolmesti viimeisten kolmen vuoden aikana. Hyvinvointisuunnitelmassa 2017–2020 olevat tavoitteet ja suunnitelmat ovat toteutuneet osiltaan loistavasti, vaikka hyte-työn koordinoinnissa on ollut haasteita.

Nakkilan kunnan hyvinvointiryhmä vuonna 2017-2021	Nakkilan kunnan hyvinvointiryhmä 1.6.2022 alk.
Kunnanjohtaja Matti Sjögren, 1.7.2019 alk. Nina-Mari Turpela	Kunnanjohtaja Nina-Mari Turpela
Hallintojohtaja Erno Heikkinen, 1.6. 2018 alk. Janica Löfbacka. 1.10.2021 alk. Suikkanen	Hallintojohtaja Juha Suikkanen, 1.8.alk Johanna Ojala
Tekninen johtaja Harri Kukkula	Tekninen johtaja Harri Kukkula
Sivistysjohtaja Jonna Heikkilä, 1.11.2021 Riikka Kuusisto- Kajander	Sivistysjohtaja Riikka kuusisto-Kajander
perusturvajohtaja Kati Nordlund-Luoma	Hyvinvointikoordinaattori Sari Ketola
Vanhustyönjohtaja Taina Juvonen	
Hyvinvointikoordinaattori Anne Hakanen, 1.2.2020 alk. Elina Rautanen	

Taulukko 1. Nakkilan kunnan hyvinvointiryhmä 2017–2022.

3.1 Terveystiedon edistäminen

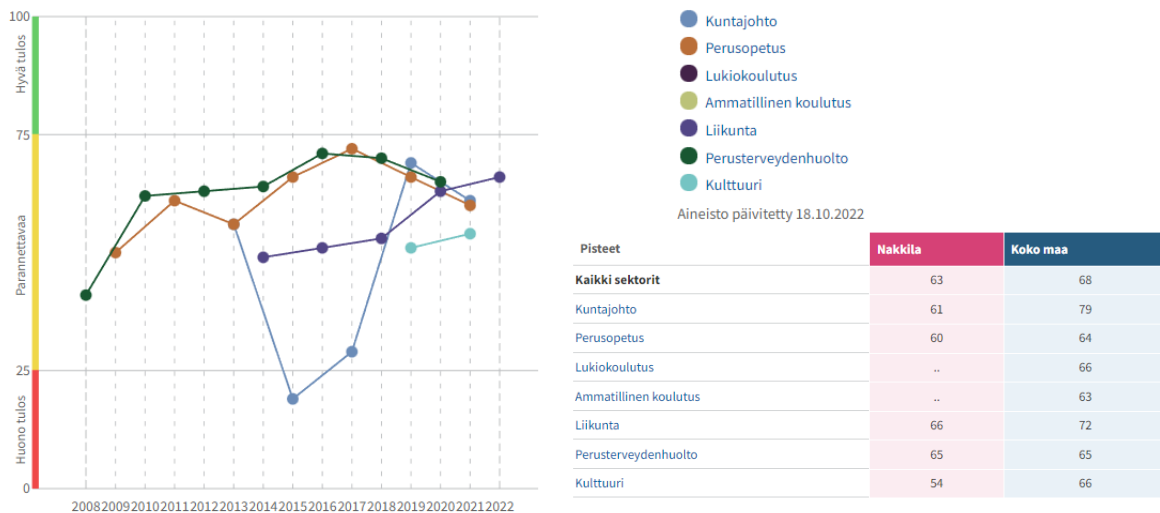
Terveystiedon edistämisen aktiivisuusmittari TEA-viisari kuvaa kunnan toimintaa kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Terveystiedon ja hyvinvoinnin laitos kerää tietoja kaksi kertaa vuodessa vaihdellen kunnan eri toimialoilta. Vuosittaisten tiedonkeruiden lisäksi tietoja täydennetään mm. kouluterveyskyselyiden, tilastokeskustietojen sekä muiden kansallisten tietopankkien avulla. Tiedonkeruulla pyritään todentaa hyvinvoinnin edistämistyön toimenpiteitä, poikkihallinnollisia toimintoja, seuranta ja resursseja.

Kuntien TEA-viisaritietoja käytetään hyvinvointijohtamisen työvälineenä osana toiminnan ja talouden suunnittelua, toteutusta ja arviointia. Koska tiedonkeruu kattaa kaikki Suomen kunnat, antaa pistemäärä tietoa kunnan tilanteesta suhteessa koko maahan ja verrokkikuntiin. TEA-viisareilla kuvataan kuntajohdon, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, liikunnan, perusterveydenhuollon ja uusimpana kulttuurin terveyden edistämisen aktiivisuutta. Kunnilta kerättävät tulokset pisteytetään välillä 0–100, jossa 0 on huonoin tulos ja 100 suurin mahdollinen pistemäärä.

Terveystiedon edistämisaktiivisuuden (TEA) ulottuvuudet kuvaavat toimintaa seitsemästä eri näkökulmasta.

- Sitoutuminen kuvaa kunnan sitoutumista terveyden edistämiseen strategisella tasolla.
- Johtamisen pisteet kertyvät organisoimisen, vastuiden määrittelyn sekä toimeenpanon osalta.
- Seuranta ja tarveanalyysi käsittävät väestöryhmittäisen seurannan sekä raportoinnin johtoryhmälle ja luottamushenkilöille.
- Voimavarat kuvaavat resursointia ja osaamista.
- Yhteiset käytännöt toimintakäytäntöjen yhteisestä suunnittelusta ja sopimisesta
- Osallisuudella mitataan väestön mahdollisuutta osallistua toiminnan kehittämiseen ja arviointiin.
- Muut ydintoiminnot sisältävät toimialakohtaisia toimintoja, jotka tulisi toteuttaa jokaisessa kuntaorganisaatiossa.

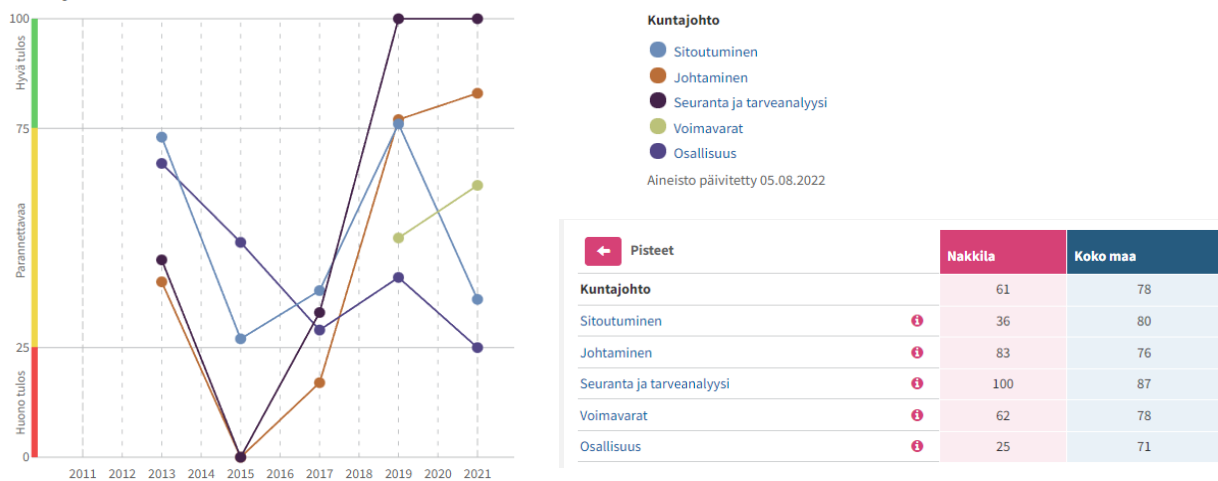
Kaikki sektorit : Nakkila

Kuva 2. Nakkilan terveyden edistämispisteiden kehitys ajalla 2008–2021.

TEAvisarin kokonaistulokset ovat hieman laskeneet vuodesta 2018. Kunnan terveyden edistämisen keskiarvopistemäärä (63) keskiarvo jää hieman valtakunnallisesta keskiarvosta (68). Kuntajohdon vuoden 2021(61) tulokset ovat nousseet merkittävästi vuodesta 2015 (19). Kuntajohdon pisteet ovat korkeat vahvan johtamisen (83) ja seurannan (100) ansioista. Osallisuuden edistämisestä kuntajohdon tulos on huono (25). Myös sitoutuneisuuden (36) pistemäärässä on parannettavaa. Tulosten tarkastelussa on huomioitava kuntajohdon osalta, että tarkasteluajana kunnan johdossa on tapahtunut paljon henkilöstömuutoksia ja toiminnot eivät ole vakiintuneet. Sitoutumista voidaan parantaa avaamalla hyvinvointikertomuksesta nousseet terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet talouden suunnittelussa näkyvämmiin. Taloudellisiin ja toiminnallisiin tavoitteisiin tulee kirjata hyvinvointikertomuksesta ja – suunnitelmasta nousseita asioita ja niiden edistymistä on seurattava ja raportoitava säännöllisesti. Osallisuutta voidaan parantaa osallisuusohjelman päivittämisellä.

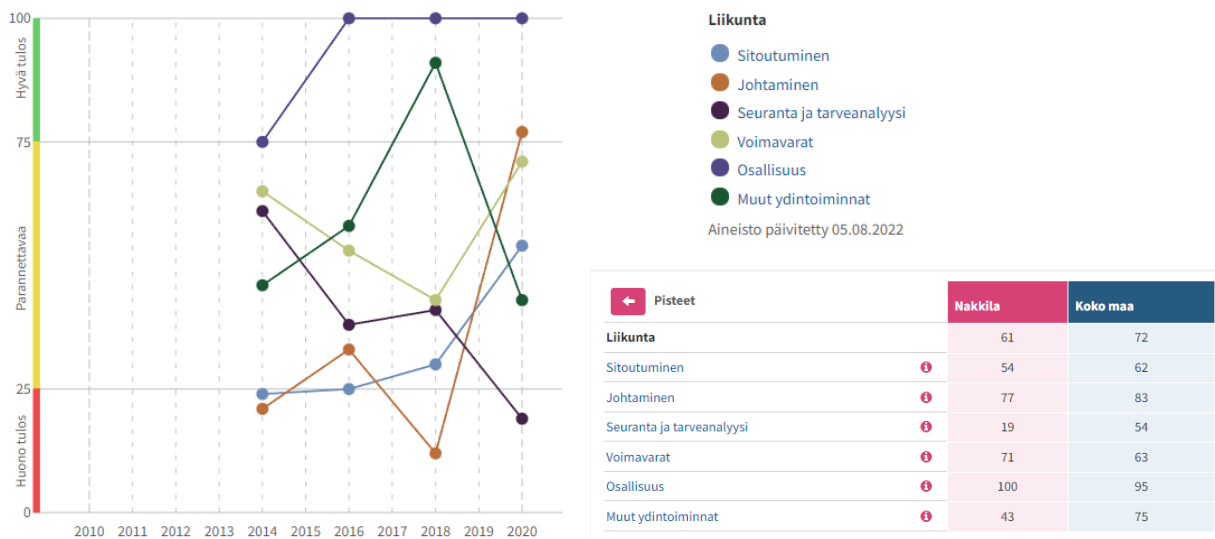
Kuntajohto : Nakkila

Kuva 3. Kuntajohdon terveyden edistämispisteiden kehitys ajalla 2013 – 2021.

Liikuntasektorin viimeisimmät pisteet on julkaistu vuonna 2020 ja näitä tuloksia päivitetään parhaillaan. Nakkilan liikuntapisteet ovat nousseet tasaisesti vuodesta 2014. Erityisesti liikunnan edistämisen johtaminen ja voimavarat ovat parantuneet vastuiden jakamisella ja tavoitteellisella toiminnan suunnittelulla. Osallisuuden edistämässä Nakkilan pisteet ovat täydet (100). Nakkilassa on ollut hyvä toimintakulttuuri yhteistoiminnassa liikuntaseurojen ja yhdistysten kanssa. Pistemäärää nostaa se, että kuntalaisilla on mahdollisuus olla mukana liikuntasuunnittelussa ja kunnan taloussuunnittelussa on mm. mahdollistettu kunnan tarjoamat maksuttomat liikuntatilat seuroille. Eniten kehitettävää on liikunta-aktiivisuuden seurannassa ja sen esittelyssä luottamushenkilöille ja johtoryhmälle.

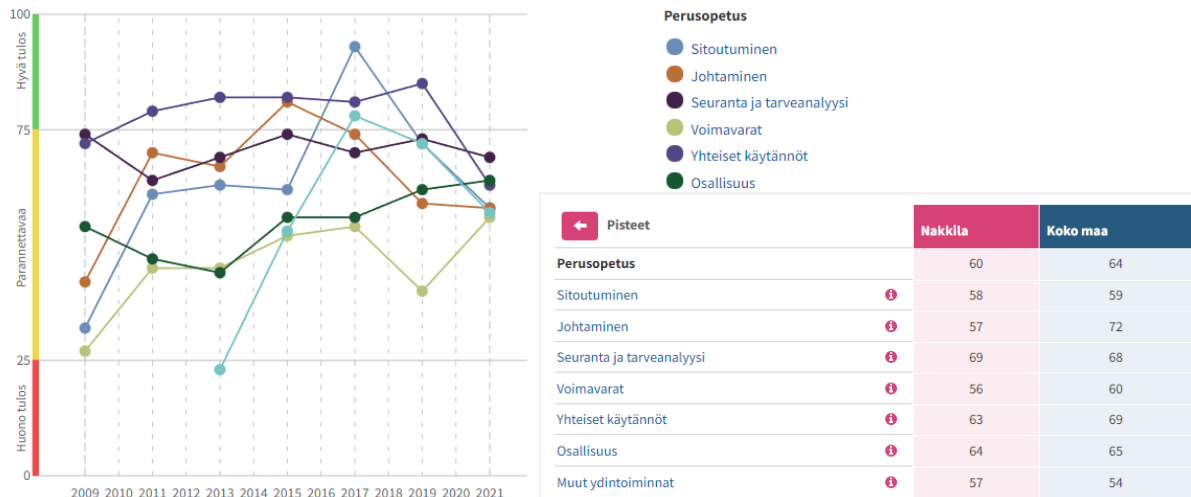
Liikunta : Nakkila

Kuva 4. Liikunnan terveyden edistämispisteiden kehitys ajalla 2010 – 2020.

Perusopetuksen tiedot on kerätty viimeksi vuonna 2021. Nämä tulokset kuvaavat Yhteiskoulun, Viikkalan ja Ruskilan koulujen terveydenedistämistäktiivisuutta. Vuoden 2021 (60) perusopetuksen pisteet laskivat hieman vuoden 2019 (66) luvuista. Nakkilan kunnan peruskoulujen tulokset olivat keskimääräistä huonompia kuin muissa Kessoten kunnissa. Tärkeää on saada kaikilta kouluilta tulokset, jotta lukujen tulkinnassa ei tehdä väärä johtopäätöksiä. Parannettavaa on siis yhteisten toimintatapojen juurruttamisessa, mikä näkyi muutenkin vastanneiden koulujen tuloksissa. Parannettavaa on myös oppilashuoltoryhmän kokoontumisen useudessa. Resurssien puute on vaikuttanut oppilashuoltoryhmien kokoontumiseen.

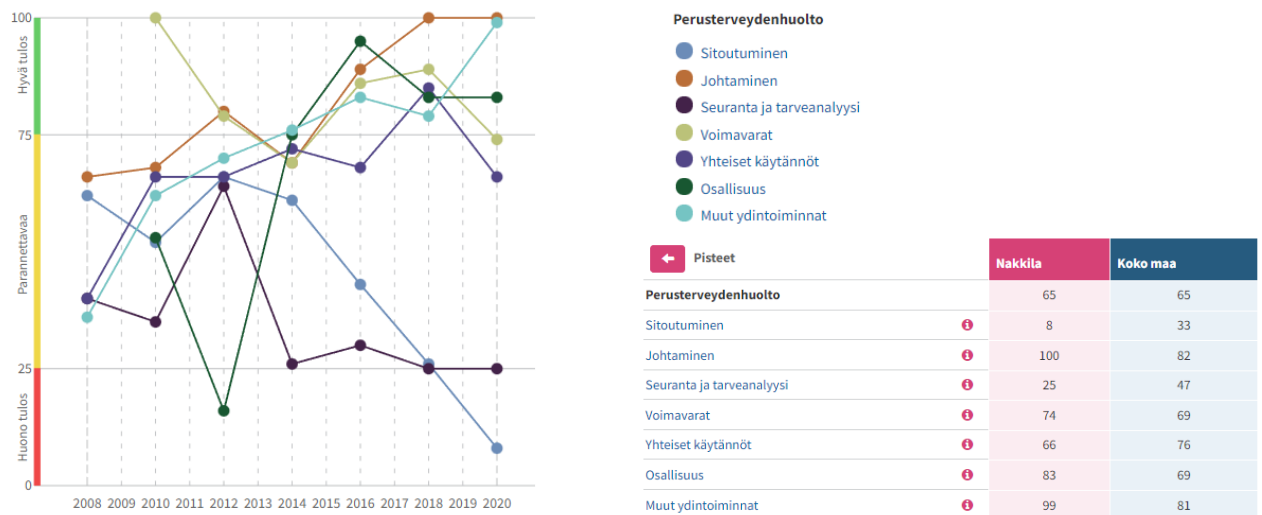
Perusopetus : Nakkila

Kuva 5. Perusopetuksen terveyden edistämispisteiden kehitys ajalla 2009–2021.

Perusterveyden viimeiset tulokset on kerätty vuonna 2020. Nakkilan tulos (65) on vastaava kuin koko maan keskimääräinen tulos (65). Useat tulokset ovat vihreällä eli hyvän tuloksen puolella. Vuonna 2020 Johtamisen tulokset ovat pysyneet täydessä pistemäärässä (100), johon myös muut ydintoiminnot (100) ovat nousseet vuodesta 2018 (82). Parannettava on tässäkin osa-alueessa sitoutumisessa (8) ja seurannassa ja tarveanalyysissä (25). Valtakunnallisten terveyttä edistävien ohjelmien käsittelyä tulisi tehostaa kunnan johtoryhmässä ja luottamushenkilöhallinnassa kuten myös väestön terveydentilan raportointia. Samojen tietojen käsittelyyn tarvitaan suunnitelmallisuutta myös osana toimintakertomusta. Koronavirusepidemian vuoksi yhteistyö Kessoten terveyden edistämisen yhteyshenkilön kanssa on ollut vähäistä.

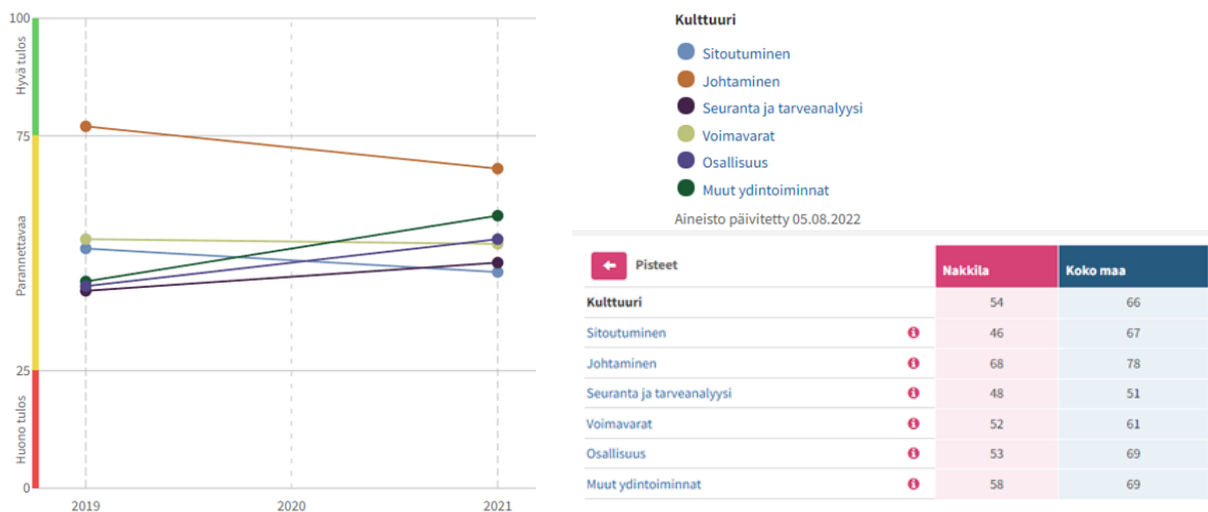
Perusterveydenhuolto : Nakkila

Kuva 6. Perusterveydenhuollon terveyden edistämispisteiden kehitys ajalla 2008 – 2020.

Kulttuurin hyvinvoinnin aineisto kerättiin ensimmäisen kerran vuonna 2019. Vuonna 2021 (51) tulos on hieman laskenut verrattuna vuoden 2019 (54) tulokseen. Verrattuna koko maan tulokseen (66) Nakkilan tulos on keskimäärästä huonompi (54). Parannettavaa on kaikilla kulttuurihyvinvoinnin osa-alueilla. Tässäkin nousee tarve valtakunnallisten ohjelmien käsittelyyn luottamushenkilöillä ja kunnan johtoryhmällä. Nakkilassa on vakiintunut seurakuntien hakukäytäntö myös kulttuuria edistäville tahoille, maksuttomia tiloja kunta ei pysty kaikille tarjoamaan. Kulttuurikasvatussuunnitelman tekeminen parantaisi kulttuurin roolia Nakkilassa hyvinvoinnin edistämiseksi. Kulttuurihyvinvoinnin edistämiseksi tulee vahvistaa paikallista yhteistyötä seurojen ja yhdistysten kanssa ja tehdä suunnitelmallista työtä.

Kulttuuri : Nakkila

Kuva 7. Kulttuurin terveyden edistämispisteiden kehitys ajalla 2008 – 2020.

Nakkilan kunnan terveydenedistämisasiivisuuden tuloksissa melkein kaikilla osa-alueilla pistemäärät sitoutumisen sekä seurannan ja tarveanalyysin kohdalla ovat huomattavan alhaiset. Sitoutumisen pistemäärä kuvaavat strategiatasolla kunnan toimialueen sitoutumista terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen, toimialakohtaisten ohjelmien käsittelyä johtoryhmässä ja luottamushenkilöjohtossa. Seurannan ja tarveanalyysin pistemäärät kuvaavat väestön terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden seuranta ja tarveanalyysia väestöryhmittäin, näiden raportointia kunnan johtoryhmälle ja luottamushenkilöille. Valtuustokauden 2017–2021 aikana selkeytettiin hyvinvointityön suunnitelmallisuutta perustamalla mm. hyvinvointikoordinaattorin toimi. Henkilöstömuutoksista johtuen hyvinvointityöryhmän työ on ollut vaatimatonta. Poikkihallinnollinen yhteistyö ja terveyden edistämisen toimenpiteiden suunnitelmallisuus ja raportointi eivät ole päässeet vakiintumaan.

3.2 Hyte-kerroin kannustaa hyvinvoinnin edistämiseen

Kuntien hyvinvointityön edistämiseksi ja kannustimeksi otetaan vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannustin on kirjattu laissa kunnan peruspalvelujen valtiosuuden 15 §:ssä ”hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa” (618/2021). (THL 2022)

		2018	2020	2021
Eurajoki	yhteensä	10,1	18,2	18,8
Harjavalta		5,5	18,6	17,8
Kokemäki		7,0	17,3	16,6
Nakkila		8,2	16,3	16,7

Taulukko 2. Hyte-kertoimen kehitys vuonna 2021 Nakkila, Kokemäki, Harjavalta, Eurajoki. (Sotkanet 2022)

Kunta voi omalla toiminnallaan vaikuttaa valtiosuuden suuruuteen. Nakkilan kunnan Hyte-kertoimen suuruus on vuonna 2021 16,7e/asukas. Lisäosan suuruuteen vaikuttavat 20 indikaattoria; prosessi-indikaattorit (14) ja tulosindikaattoreista (6). Prosessi-indikaattorit (14 kpl) kuvaavat toimintaa ja ne mittaavat nykytilannetta. Nämä indikaattorit kuvaavat minkälaista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on (kunnanjohto, liikunta, peruskoulut). Tulosindikaattorit puolestaan mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä. Tulosindikaattoreista (toimeentulotuki, koettu terveys, ylipaino, työkyvyttömyyseläke, kaatumishoitojaksot, koulupudokkaat) lasketaan kahden viimeisimmän vuoden tai mittausajankohdan erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta.

3 Nakkilalaisten hyvinvointi 2018–2021

Alla on kuvattu nakkilaisten hyvinvointia vuosilta 2018–2021 valtakunnallisten ja paikallisten indikaattorien ja mittarien osoittamana.

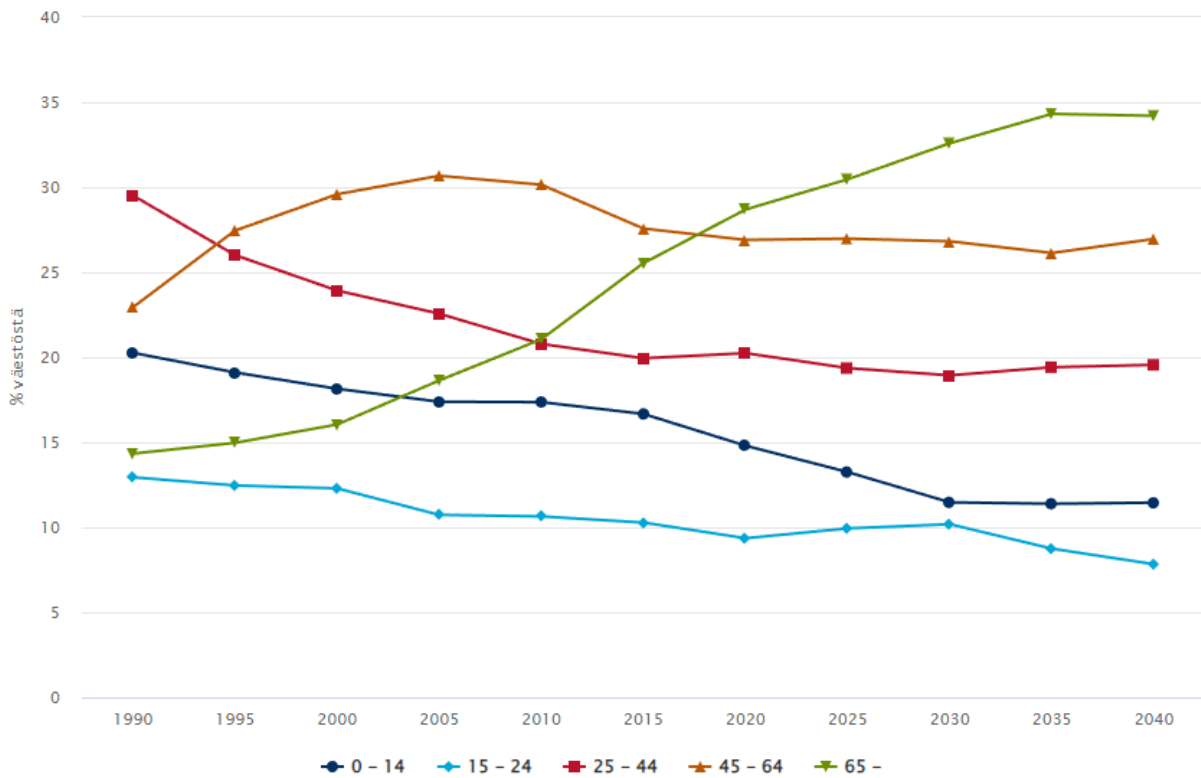
3.1 Nakkilan väestö, talous ja elinvoima

Nakkilan kunnan väkiluku on laskenut 268 (-4,9 %) henkilöllä vuodesta 2018 (5437 hlöä) vuoteen 2021 (5169 hlöä) ja väestöennuste on edelleen aleneva. Nuorempien suhteellinen määrä koko väestöstä on pienentynyt merkittävästi. Nakkilassa oli vuonna 2021 14,4% väestöstä alle 14-vuotiaita, kun koko maassa vastaava luku on 15,4. Nakkilassa oli vuonna 2021 yli 65-vuotiaat suurin ikäryhmä osuuden ollessa 29,7 %. Yli 65-vuotiaiden määrä on huomattavasti suurempi koko maan keskiarvoon verrattuna. Asukasluvun ja ikärakenteen muutos on samansuuntainen koko Satakunnan alueella.

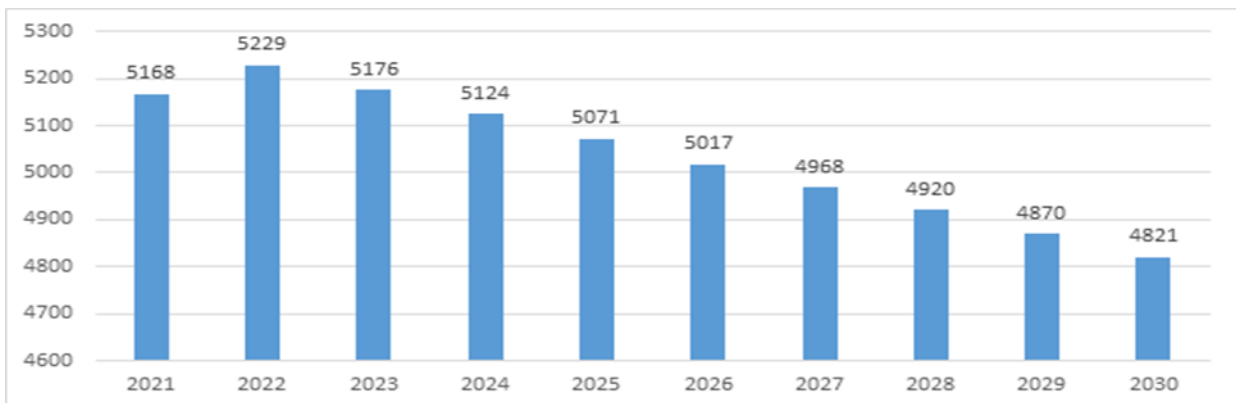
Ikäryhmä (vuotta)	v 2018 osuus väestöstä % vrt. koko maa	v 2019 osuus väestöstä% vrt koko maa	v 2020 osuus väestöstä% vrt. koko maa	v 2021 osuus väestöstä % vrt koko maa
0 - 14	15,6 (16)	15,1 (15,9)	14,8 (15,6)	14,4 (15,4)
15 - 24	9,6 (11,2)	9,7 (11,0)	9,4 (11,1)	8,6 (11,1)
25 - 44	20,4 (25,4)	20,2 (25,3)	20,2 (25,7)	20,4 (25,7)
45 - 64	27 (25,6)	26,7 (25,3)	26,9 (25,1)	26,5 (24,9)
65 →	27,4 (21,8)	28,3 (22,3)	28,7 (22,7)	29,7 (23,1)

Taulukko 3. Väestön ikärakenne vuosina 2018–2021

Väestön ikärakenne, toteutunut ja ennuste Nakkila 1990–2040

Kuva 8. Väestön ikärakenne, toteutunut ja ennuste 1990 – 2040

Kuva 9. Nakkilan väkiluvun kehitys ja ennuste vuosiksi 2021–2029 (lähde: Tilastokeskus).

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan väkiluku tulee laskemaan noin 40 henkilöllä /vuosi. Ennusteen mukaan vuonna 2025 asukkaita on 5071 ja vuonna 2030 4821.

Nakkilan kunnan talous on pysynyt tarkastelujaksolla 2018–2021 kohtuullisella tasolla. Säästötoimenpiteitä on tehty ja tuloveroa päätettiin nostaa talouden vakauttamiseksi. Talous on ollut paremmassa tasapainossa kuin talousarviot ovat antaneet odottaa. Kunnan veroprosenttia nostettiin vuoden 2022 alusta 0,5 % eli 21,75 %. Kunnan vuosikate oli vuonna 2021 242e/asukas, vuosikate on ollut tarkastelujaksolla korkeimmillaan 521 es/asukas ja matalimmillaan 107 e/asukas. Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien tulojen ja menojen jälkeen jää käytettäväksi poistoihin.

Lainakanta oli Nakkilassa vuonna 2021 1538e/asukas. Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakanta on pysynyt tarkastelujaksolla samalla tasolla ja on Satakunnan kuntia keskimääräistä matalammalla tasolla.

	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Kunnallisvero	17 563 963	17 726 355	18 074 801
Osuus yhteisöverosta	517 029	525 605	895 140
	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Toimintamenot (ulk.)	33 837 227	34 201 067	36 274 329

Taulukko 4. Kunnallisvero, osuus yhteisöverosta, toimintamenot 2019–2021.

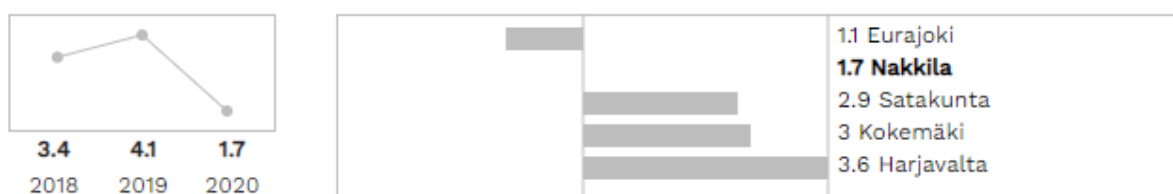
Nakkilassa on 100 työikäistä (15–64-vuotiaat) asukasta kohden 79 alle 15 tai yli 65 vuotta täyttänyttä asukasta. **Huoltosuhte** on koko maan keskiarvoa huomattavasti korkeampi. Satakunnassa väestön keskiarvo on 73, vertailukunnista korkeampi huoltosuhte on Harjavallan kaupungilla. Mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä, sitä korkeampi huoltosuhteen arvo on. Nakkilassa lukuun vaikuttaa suuri yli 65-vuotiaiden määrä.

Koulutustasomittain ilmaisee väestön koulutustason, joka on mitattu laskemalla perusasteen jälkeen suoritettua korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkeä kohti. Nakkilassa luku on 316,4, joka tarkoittaa, että peruskoulun jälkeen on opiskeltu keskimäärin 3,2 vuotta. Vastaava luku on Satakunnassa keskimäärin 333,2, joka tarkoittaa vastaavasti 3,3 vuotta.

Kunnan tulotasosta kertoo kunnan yleinen **pienituloisuusaste**. Indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista henkilöistä. Pienituloisuuden rajana käytetään 60 % suomalaisten kotitalouksien käytettävissä olevista tuloista. Nakkilassa luku on 12,6, mikä on hieman pienempi kuin Kokemäellä ja Harjavallassa. Eurajoella puolestaan luku 7,9.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 18–24-vuotiaiden määrä oli vuonna 2020 1,7 %. Luku on laskenut vuoden 2018 (3,4 %) luvusta. Prosenttiluku kertoo kuinka suuri osuus nuorista ovat pitkäaikaisesti toimeentulotuen piirissä. Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneet nuoret ovat usein syrjäytymisvaarassa olevia.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaiden % osuus on niin ikään laskenut. Vuonna 2020 prosenttiosuus on 2 % kun vuonna 2018 osuus 3,4 %.

Kuva 10. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Kuva 11. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Gini-kerroin on yksi yleisimmin käytetyistä tuloerojen mittareista. Gini-kertoimessa tuloerojen taso on kiteytetty yhteen lukuarvoon, mikä voi vaihdella nollan ja yhden välillä. Gini-kertoimen arvot esitetään usein myös sadalla kerrottuna, jolloin kertoimen maksimiarvo on 100. Mitä suuremman arvon Gini-kerroin saa, sitä epätasaisempi tulonjako on. Nakkilan kunnan ginikerroin on laskenut hieman vuosien 2018 (24,2) – 2020 (22,9) aikana. Vertailukunnista (Harjavalta, Eurajoki ja Kokemäki) kerroin oli matalin.

Työllisten määrän kasvu oli vuoden 2021 aikana suurta koko maassa ja niin myös Nakkilassa. Koronapandemia nosti vuonna 2020 **työttömyysastetta** 11,1 % kun se vuonna 2018 oli 9,4 %, vuonna 2019 8,7 %. Vuonna 2021 työttömyysaste oli laskenut 7,3 %:iin. Vuonna 2020 nakkilalaisista 34,4 % kävi töissä omassa kunnassa, työpaikkojen omavaraisuus on kasvanut tarkastelujaksolla. Nakkilassa on eniten palvelujen (55 %), jalostuksen (37 %) ja vähiten alkutuotannon (6 %) työpaikkoja. Nakkilassa on yrityksiä kaikkiaan 473 (Satakunta 1.11.2022)

Nakkilassa oli vuonna 2021 työmarkkinatuen kuntaosuuslistalla 50–60-vuotiaita (31) ja 21–30-vuotiaita (9). 18–20-vuotiaita työmarkkinatuen kuntaosuuslistalla ei ole lainkaan. Nakkilassa on määrätietoisesti kehitetty työpajatoimintaa ja tällä toiminnalla on vaikutettu positiivisesti nuorten työttömyyteen.

Työllisyydenhoito vastaa kunnassa työllisyydenhoidon kehittämistä ja toteuttamisesta palvelemalla alueen työnantajia sekä työnhakijoita. Työllisyydenhoito on organisoitunut vuoden 2021 aikana omaksi kokonaisuudekseen ja yhteistyö TE-palveluiden, Kessoten, yhdistysten ja yritysten kanssa on kehitetty toimivaksi kokonaisuudeksi. Työllisyydenhoidon palveluita on kehitetty laadullisiksi ja tavoitteellisiksi yksilövalmennuksen resurssilla.

Kunnan elinvoimaa kuvaava elinvoimaindikaattorin viimeisin luku on kuvattu vuodelta 2019. Luku oli tuolloin -2,4, mikä oli keskimääräisesti parempi verrattuna muihin Satakunnan kuntiin. Sama luku oli vuonna 2017 Satakunnan toiseksi alin -30,8. Kuntien elinvoimaindikaattori kertoo mihin suuntaan kunta on menossa. Elinvoima on laskettu muun muassa väestö-, työpaikkojen ja koulutustason muutoksesta. Positiivinen arvo viestii hyvästä elinvoiman suunnasta, negatiivinen huonommasta. Kunnan elinvoimaindikaattori kuvaa kunnan elinvoiman muutosta kahden viimeisen tilastoista saatavan ajankohdan välisenä aikana.

- Nakkilan väkiluku on laskenut 4,9% tarkastelujaksolla, ja väestöennuste on aleneva kuten koko Satakunnassa.
- Koronan vaikutukset elinkeinoelämään jäivät Nakkilassa yllättävän vähäisiksi. Yhteisöveron osuus ei vähentynyt. Perustettuja yrityksiä oli Nakkilassa Satakunnan väkilukuun ja olosuhteisiin suhteutettuna erinomaisesti.
- Nakkilassa on määrätietoisesti kehitetty työpajatoimintaa - toiminnalla pitkäaikainen vaikutus nuorten pitkäaikaistyöttömyyteen
- Nakkilan kunnan talous on pysynyt tarkastelujaksolla 2018-2022 kohtuullisella tasolla. Säästötoimenpiteitä on tehty ja tuloveroa päätettiin nostaa vuoden 2022 alusta talouden vakauttamiseksi. Talous on ollut paremmassa tasapainossa kuin talousarviot ovat antaneet odottaa.

3.3 Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi

3.3.1 Alle kouluikäiset

Nakkilan väkiluku on laskenut vuodesta 2018 vuoteen 2021 4,9%. Samaan aikaan nuorempien suhteellinen määrä koko väestöstä on pienentynyt merkittävästi. Nakkilassa oli vuonna 2021 14,4% väestöstä alle 14-vuotiaita kun koko maassa vastaava luku on 15,4%. Lapsiperheiden määrä on laskenut vuodesta 2018 (35,3) vuoteen 2021 (33,7). Nakkilassa syntyi vuonna 2021 32 lasta. Syntyvyys on laskenut merkittävästi viimeisen kymmenen vuoden aikana, vuonna 2011 lapsia syntyi 63. Vuosina 2018–2021 lapsia syntyi 38–32 ja vuosina 2014–2017 57–24.

Tilastokeskuksen tietokannan mukaan Nakkilassa oli 0-6-vuotiaita lapsia vuoden 2021 lopussa yhteensä 269 henkilöä. Varhaiskasvatuspalveluita käyttävien määrä on kuitenkin kasvanut viime vuosien aikana. Nakkilassa 1-6-vuotiasta **68,8 % osallistui varhaiskasvatukseen** kun sama luku oli vuonna 2019 60%. Nakkilassa osallistutaan varhaiskasvatukseen muita Satakunnan kuntia enemmän. Nakkilan kunta järjestää varhaiskasvatusta päiväkodissa, ryhmäperhepäivähoidossa ja perhepäivähoidossa. Päiväkoti Kuperkeikka tarjoaa niin osa- ja kokoaikaista kuin vuorohoitoa. Nakkilassa suurin osa lapsista on varhaiskasvatuksessa Päiväkoti kuperkeikassa, vuonna 2021 29 lasta oli perhepäivähoidossa. Esiopetukseen on osallistunut vuosittain lähes koko ikäluokka.

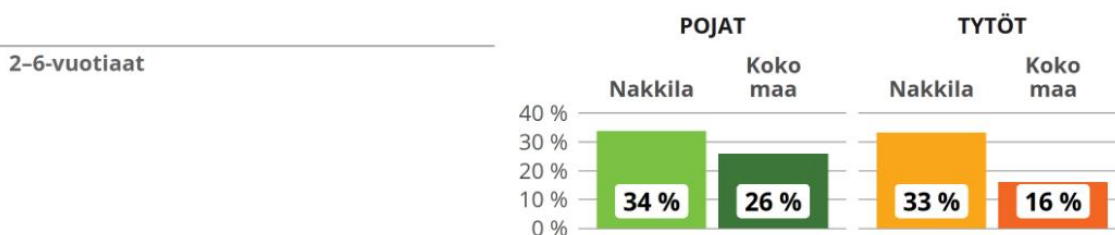
Päiväkoti Kuperkeikassa on osa-aikainen varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Varhaiskasvatuksessa on käytössä kolmiportainen tuen malli. Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada yleistä, tehostettua tai erityistä tukea siten kuin varhaiskasvatuslaissa on säädetty. Työkaluina arjessa ovat päivittäiset keskustelut vanhempien kanssa, lapsen yksilölliset varhaiskasvatussuunnitelmat sekä Lapset puheeksi-keskustelut. Lapset puheeksi-keskustelu on perheen hyvinvointia tukeva menetelmä. Nakkilassa lähes kaikki varhaiskasvatukset opettajat ja lastenohjaajat ovat koulutettu mallin käyttöön. Mallia tarjotaan Nakkilassa pääasiassa perheille, joissa on 3 - ja/tai 5 -vuotiaita

lapsia. Menetelmä on tarkoitettu avuksi vanhemmille ja muille lasten tärkeille aikuisille tukemaan lasta eri kehitysvaiheissa ja kaikissa elämäntilanteissa.

Lastenneuvolan määräaikaissa terveystarkastuksia terveydenhoitajat tapaavat lasta ja perhettä 16 kertaa ennen kouluikää ja lääkäri 4 kertaa. Tarkastuksiin liittyvät kasvun ja kehityksen seurantatutkimukset, rokotukset, sekä terveysneuvonta ja keskustelut. Laajoja koko perheen hyvinvointia huomioivia terveystarkastuksia on kolme; lapsen ollessa 4 kk, 1,5-vuotias sekä 4-vuotias. Lastenneuvolassa käytetään Sydänliiton Neuvokas-toimintamallia. **Lastenneuvolaikäiset ja raskaana olevat tavoitetaan lähes 100 %.** Mikäli perhe ei varaa aikaa, kutsutaan perhe vastaanotolle. Kotikäynnit ovat toteutettu toimintasuunnitelman mukaisesti tarkastelujakson aikana koronasta huolimatta.

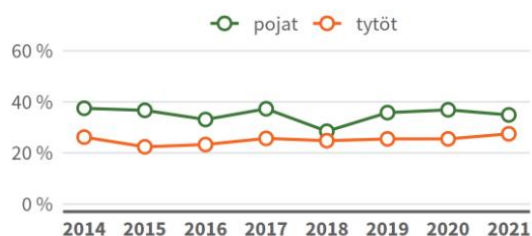
Paikallista tutkittua tietoa nakkilalaisten lasten terveyskäyttäytymisestä ei ole saatavilla painoa lukuun ottamatta. Avohilman tilastojen mukaan satakuntalaisten lasten ja nuorten **ylipaino** on edelleen korkealla tasolla koko maahan verrattuna. Nakkilassa tilanne näyttää vielä huonommalta, 2 – 6-vuotiaden ikäryhmässä lihavia oli vuonna 2020 joka kymmenes, kun sama luku Satakunnassa 6,6 % ja koko maassa 5 %. Vertailukunnista Harjavalassa lihavien osuus on yhtä suuri. Lihavien osuus on kasvanut vuodesta 2017 (7,7). Alla olevissa kuvissa on esitelty nakkilalaisten lasten ylipainon yleisyyttä vuonna 2021. Vuodesta 2014 sekä tyttöjen että poikien painokäyrät ovat olleet tasaisia, poikien ja tyttöjen välinen ero on vuosien aikana kaventunut.

Tilanne 2021, ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%)

Kuva 12. Ylipainon yleisyys (%), Avohilmo tietokanta.

Aikasarja, vuodet 2014–2021,
ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%),
2–16-vuotiaat

Kuva 13. Ylipainon yleisyys (%)2014–2021 2–16-vuotiailla Nakkilassa.

valtakunnallisesta FinLapset-kyselytutkimuksen Satakunnan tuloksia voidaan peilata Nakkilaan. Tutkimus tuottaa säännöllistä seurantatietoa alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä hyvinvoinnista, terveydestä sekä lapsiperhepalveluiden käytöstä ja

palvelukokemuksista. Viimeisimmät tulokset ovat vuodelta 2018. Finlapset tutkimuksen mukaan vuonna 2018 vain vähän yli joka kolmannes (38 %) satakuntalaisista 4-vuotiaista syö päivittäin hedelmiä, marjoja ja kasviksia. Saman tutkimuksen mukaan 80 % 4-vuotiaiden lapsen perheistä syö yhteisen aterian päivittäin. Satakunnassa liikutaan ilahduttavasti muuta maata enemmän, 4-vuotiaista kaksi kolmesta liikkuu kotioloissa yli tunnin vauhdikkaasti. **Myös melkein puolet osallistuu ohjattuun liikuntaharrastukseen. Nakkilassa on valinnanvaraa vapaa-ajan liikuntaharrastuksissa myös alle kouluikäisille, seurat ja yhdistykset järjestävät monipuolisesti ohjattua liikuntatoimintaa.** MLL Nakkilan yhdistys järjestää äiti – lapsia ryhmiä joka vuosi perheille. Tämä on erittäin tärkeä tukimuoto ja äitejä yhdistävä vertaistukiryhmä. MLL on pitänyt säännöllistä perhekahvilaa joka toinen perjantai.

UKK instituutin alle kouluikäisten liikkumissuositus mukaan alle 8-vuotiaiden lasten päivään pitäisi sisältyä vähintään kolme tuntia liikuntaa, joka koostuisi kevyestä liikunnasta, reippaasta ulkoilusta sekä vauhdikkaasta fyysisestä aktiivisuudesta. Yli tunnin istumisjaksoja tulee välttää ja lyhempiäkin paikallaanoloja tauottaa lapselle mielekkäällä tavalla.

Varhaiskasvatussuunnitelmaan on kirjattu lupaus lasten päivittäisen liikkumisen tukemiseen ja mahdollistamiseen. Päiväkoti Kuperkeikan tilat on suunniteltu niin, että ne mahdollistavat omaehtoiseen liikkumiseen turvallisesti sekä ulkona että sisällä. Vuodenajanvaihtelut antavat mahdollisuuden monipuoliseen liikkumiseen ulkona, varhaiskasvatuksessa käydään retkillä lähiympäristöissä sekä liikuntakeskuksella.

Nakkilan varhaiskasvatuksessa on juurrutettu **liikkuva varhaiskasvatus toimintamallia** ja liikunnallistettu lasten ja työntekijöiden arkea Kuperkeikkaa läpi elämän -hankkeissa. Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelma on valtakunnallinen liikkumis- ja hyvinvointiohjelma. Nakkilassa seurataan liikkuva varhaiskasvatusmallin toimintaa edelleen liikkuva varhaiskasvatuksen nykytila -työkalulla.

Varhaiskasvatuksen ravitsemuskasvatuksessa edistetään myönteistä suhtautumista ruokaan ja kannustetaan syömään monipuolisesti ja terveellisesti. Nakkilan maatalousnaiset ovat olleet mukana toteuttamassa ravitsemuskasvatusta. Päiväkoti Kuperkeikassa on käytössä Sapere eli ruokakasvatusmenetelmä, jossa lapset tutustuvat ruokamaailmaan aistiensa kautta. Ruokaan tutustutaan ilolla ja pakottamatta.

Tarkastelujakson aikana on toteutettu Kuperkeikkaa läpi elämän – hankkeen lisäksi mm. pikkutuike – hanketta, jossa palkattiin sosionomi varhaiskasvatukseen varmistamaan tuen ja inklusion toteutumista varhaiskasvatusikäisille lapsille. Lukemisen kulttuuria ja kirjastoyhteistyötä edistettiin kaikki lukemaan -hankkeella. Nakkilaan saatiin myös erityisavustuksia korona-vaikutusten tasoittamiseksi, millä palkattiin lastenhoitajia varhaiskasvatukseen.

- Suurin osa nakkilalaisista lapsista on varhaiskasvatuksen piirissä, luku on Satakunnan suurin
- Varhaiskasvatus on ollut mukana hankkeissa. Kuperkeikkaa läpi elämän – hankkeessa Päiväkoti Kuperkeikan toimintaympäristöä muokattiin edistämään lasten liikkumista ja henkilökuntaa koulutettiin Liikkuva varhaiskasvatus -mallin mukaisesti.
- Alle kouluikäisille on tarjolla vaihtoehtoja vapaa-ajan harrastuksissa. Mm. MLL järjestää vauvaperheille vanhempi-lapsiryhmiä ja perhekahvilaa.
- Lastenneuvolaikäiset ja raskaana olevat tavoitettiin lähes 100 % koronasta huolimatta
- Alle kouluikäisistä lapsista joka kolmas on ylipainoinen ja joka kymmenes on lihava. Lihavien määrä on noussut tarkastelujakson aikana.
- Syntyvyys on kääntynyt nopeasti laskuun Nakkilassa.
- Nakkilalaisilta alle kouluikäisiltä ei ole saatavissa tilastoituja terveyskäyttätymistietoja.

3.3.2 Perusopetusikäiset

Nakkilassa oli vuonna 2018 viisi alakoulua (Kirkonseutu, Viikkala, Tattara, Matomäki ja Ruskila) ja yksi yläkoulu, lukio ja toisen asteen Sataedun oppilaitos. Esiopetusluokkia on kolme ja opetus on keskitetty Kirkonseudun kouluun. Perusopetuksessa on käytössä yhteensä neljä erityisluokkaa ala- ja yläkouluikäisille. Yhteiskoulussa toimii Jopo-luokka. Matomäen koulu sulki ovensa viimeisen kerran keväällä 2021 ja Ruskilan koulu keväällä 2022. Koulujen lakkauttamisen taustalla on ollut nopea koululaisten määrän vähentyminen. Nakkilassa on tehty kouluverkkoselvitystä jo viime valtuustokauden aikana.

Kouluterveydenhuolto on ennaltaehkäisevää terveydenhuoltotyötä ja osa oppilashuoltoa. Neuvolassa alkanutta lapsen ja hänen perheensä terveyden ja hyvinvoinnin seuranta, arviointia ja edistämistä jatketaan kouluterveydenhuollossa. Nakkilassa Covid-pandemiasta huolimatta kaikki ikäkausitarkastukset on tehty. Kaikissa Nakkilan kouluissa käy terveydenhoitaja vähintään kerran viikossa. Kouluikäiset lapset tavoitetaan myös lähes 100 %, mutta laajoihin tarkastuksiin osallistuu 5lk. ja 8lk. oppilaiden vanhemmista vain n.80 %. Neuvolapalveluita on alettu tarjoamaan myös virka-ajan ulkopuolella.

Opiskeluhoitoa järjestetään Nakkilassa esiopetuksesta aina toisen asteen opiskelijoille. Opiskeluhooltoon kuuluvat koulukuraattori-, kouluterveydenhoitaja-, koululääkäri- ja koulupsykologipalvelut. Tämän lisäksi kaikissa kunnan koulussa järjestetään yhteisöllistä opiskeluhoitoa, jolla pyritään edistämään koko koulun oppilaiden hyvinvointia.

Nakkilan kouluikäisten terveyttä seurataan valtakunnallisten kyselyiden (Kouluterveyskysely, Liitu) sekä koulukohtaisten kyselyiden (mm. koulujen hyvinvointiprofiilit), terveystarkastusten yhteenvetojen avulla. Tärkeää tietoa hyvinvoinnista saadaan kyselyiden lisäksi mm. koulun henkilökunnalta, sosiaali- ja terveydenhuollon tilastoista ja koulujen oppilashuollosta.

Koulujen hyvinvointiprofiili kertoo koululaisten kokemuksesta koulun olosuhteista, sosiaalisista suhteista, itsensä toteuttamisen mahdollisuuksista, terveydentilasta, vahvuuksista ja voimavaroista sekä digitaalisesta maailmasta. Nakkilassa Tattarassa, Kirkonseudulla ja Yhteiskoulussa on tehty hyvinvointiprofiilit vuonna 2021. Koulujen hyvinvointiprofiilit näyttävät keskenään hyvin samankaltaisilta ja tulokset ovat myös koko maahan verrattuna yhtenevät. Hyvinvointiprofiilin mukaan lapset ovat kouluhinsa tyytyväisiä. Tämä näkyy myös kouluterveyskyselyssä, jonka mukaan 4.–5.lk 80 % ja 8.-9-lk 61 %. Tulokset ovat hieman parempia mitä Satakunnassa ja muualla keskimäärin.

Kiusaaminen nousi 4.–5.lk vuoden kouluterveyskyselyn 2021 tuloksista huolestuttavalla tavalla. 14,4 % 4.–5. luokkalaisista ilmoitti olevansa koulukiusattuna vähintään kerran viikossa. 8.-9.luokkalaisten vastausten mukaan kiusaaminen (2,9%) on yläkoulussa muita Satakunnan kuntia (7,4%) harvinaisempaa. Koulupoissaoloja seurataan kaikissa Nakkilan kouluissa, mutta niitä ei tilastoida tällä hetkellä.

Koulujen hyvinvointiprofiili 2021	Koulu 1. vastauksia	Koulu 2.	koulu 3.
Koulun olosuhteet: oppitunneilla on hyvä rauha	59%	69%	67%
Koulun opiskelutilat ovat hyvät	80%	77,5%	60%
Sosiaaliset suhteet Minulla on ystäviä tässä koulussa	90%	91%	87%
Minua ei kiusata somen tai netin välityksellä	81%	85%	89%
Luokkani oppilaat viihtyvät hyvin yhdessä	77%	82%	71%
Itsensä toteuttamisen mahdollisuudet Opettajat rohkaisevat minua kertomaan mielipiteeni	77%	80%	67%
Saan oppimiseeni apua koulun vanhemmilta	82%	82%	72%
Terveydentila Koen itseni terveeksi	90%	89%	76%
Olen väsynyt	52%	52%	66%
Olen alakuoloinen	32%	37%	41%
Vahvuudet ja voimavarat Osaan puolustaa itseäni ja muita	79%	83%	74%
Jos minulla on vaikeaa, pystyn jakamaan asioita aikuisen kanssa	64%	70,1%	54%

Taulukko 5. Koulujen hyvinvointiprofiilin tuloksia v. 2021

Liikuntasuositusten mukaan peruskoululaisten 7- 17v. tulisi liikkua vähintään tunnin päivässä. Vuonna 2021 nakkilalaisista 4.-5 luokkalaisista 45 % täyttivät tämän suosituksen, pojista 39 % ja tytöistä puolet (50 %). Tulokset ovat nousseet vuodesta 2019 kukin pari prosenttiyksikköä ja ovat samansuuntaisia vuoden 2017 lukujen kanssa.

Vuonna 2021 8. -9 luokkalaisista vähintään tunnin päivässä liikkui yksi neljäsosa (vrt. v. 2019 17,3%). Kouluterveyskyselyn mukaan pojat (29 %) ovat tyttöjä aktiivisempia (22 %). Määrät ovat kasvaneet vuodesta 2019, jolloin tytöistä 11, 9 % ja pojista 25 % vastasi liikkuneensa suositusten mukaan.

Move – mittausten mukaan 5.-luokkalaisten poikien fyysinen kunto on heikentynyt vuodesta 2018, jolloin 48 % sai tuloksen heikko verrattuna vuoteen 2021 (55 %). 5.- luokkalaisilla tytöillä taas kehitys on ollut toiseen suuntaan, vuonna 2021 32 % sai heikon tuloksen kun taas vuonna 2018 47 %. Tulokset mukailevat koko maan eroja poikien ja tyttöjen tulosten suhteen. **Yläkoulussa fyysinen kunto näyttää heikentyvän edelleen.** Vuonna 2021 sekä tytöistä että pojista puolet on huonossa fyysisessä kunnossa. Tyttöjen tulokset ovat menneet huonompaan suuntaan vuodesta 2018 (40,9).

Myös valtakunnallinen LIITU 2020 -tutkimuksen aineistot vahvistavat, että vain hyvin harva nuori liikkuu lasten ja nuorten liikkumissuosituksen mukaisesti. Aiemmissa, perusopetusikäisiä koskeneissa LIITU-tutkimuksissa on havaittu, että lasten ja nuorten liikkuminen vähentyy iän myötä alakouluiästä yläkouluikään. Toisen asteen LIITU-tutkimus osoittaa, että liikkumisen vähentyminen jatkuu perusopetusiän jälkeen. Tämä vahvistaa huolta nuorten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä liian vähäisen liikkumisen vaikutuksista opiskelu- ja työkykyyn.

Vapaa-ajan säännöllinen harrastaminen tiedetään vaalivan lasten ja nuorten hyvinvointia monipuolisesti. Nakkilan kunnan strategiassa harrastusten edistäminen on nostettu yhdeksi painopisteeksi. **Nakkilalaisten lasten ja nuorten harrastuneisuus näyttää kouluterveyskyselyn mukaan hyvältä.** Ainoastaan joka kymmenes 4. -5. luokkalaisista ilmoittaa, ettei harrasta viikon aikana mitään. Lähes kaikilla 8. -9 luokkalaisilla ja lukiolaisilla on joku viikoittainen harrastus.

THL kouluterveyskyselyn mukaan nuorten **kokemus terveydestä on heikentynyt** vuodesta 2019 kaikissa ikäryhmissä koko Suomessa. Nakkilassa lapset ja nuoret kokevat terveydentilansa keskimäärin huonommaksi kuin muualla Satakunnassa. Joka viides 4.-5.luokkalainen kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kun taas muualla Satakunnassa keskimäärin kuten koko maassa vastaavaa kokee vain joka kymmenes. Yläkoululaisista 30 % ja lukiolaisista 28 % ilmoittaa terveydentilansa edelleen huonoksi, luvut mukailevat Satakunnan keskiarvoa. Toisaalta Nakkilan yläkoululaiset sekä lukiolaiset ilmoittavat olevansa tyytyväisiä elämäänsä useammin kuin muualla Satakunnassa ja koko maassa. Alakoululaisilla tyytyväisyys elämään on taas huonompaa kuin muualla (75 % vs. 85 %).

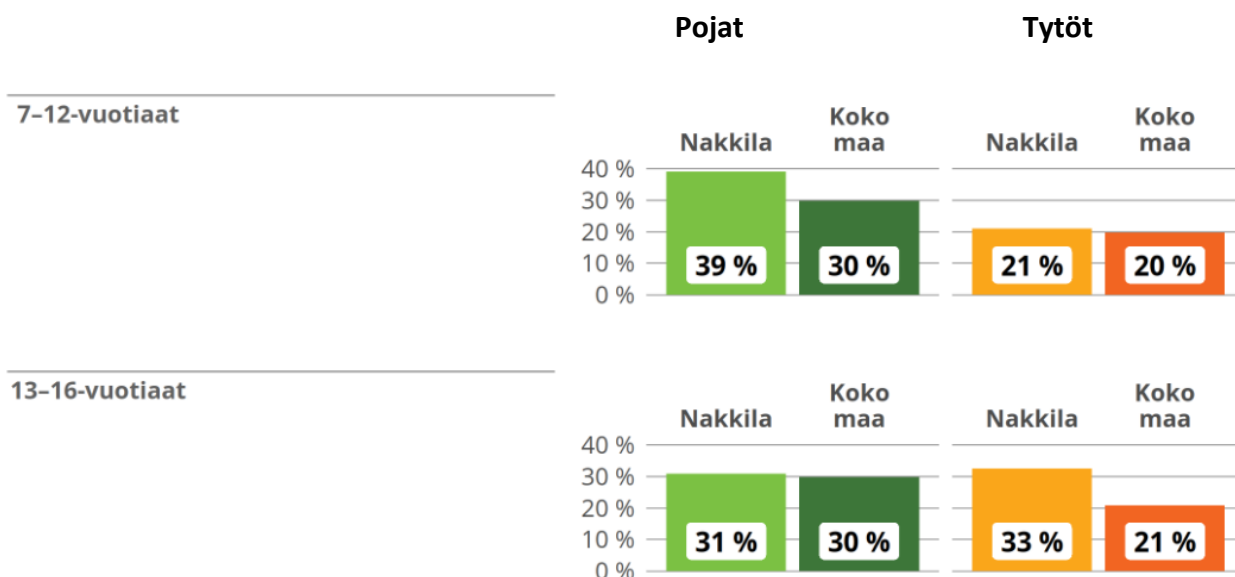
Mielenterveydenhäiriöihin hoitoa saaneita 0-17 -vuotiaita on Nakkilassa vertailukuntia hieman enemmän, hoidon tarve on kuitenkin vähentynyt vuodesta 2017. Lastensuojelun

avohuollon asiakkaita Nakkilassa (2,8%) on vähemmän kuin vertailukunnissa ja Satakunnassa keskimäärin (4,3%).

Hyvinvointia ja siihen vaikuttavia tekijöitä kuvaavat indikaattorit (THL)	4.-5.-lk oppilaat Nakkila/Satakunta/koko Suomi ka %	8.-9.lk oppilaat Nakkila/Satakunta/koko Suomi ka %	lukio Nakkila /Satakunta/koko Suomi ka %
Tyytyväisyys elämään tällä hetkellä	74,5/85/85,1	74/69,2/68,2	78/71/68,2
Kokee olevansa tärkeä osa koulu yhteisöä	48,5/55,3/55,5	55,8/53,9/54,7	59,3/47,8/52,4
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi	19/11/10,8/	29,8/25,4/25,7	28,3/26,1/26,5
Tuntee itsensä yksinäiseksi	8,1/3,8/4	14,4/16,4/15,7	15/18,1/17,8
Kokee koulu-uupumusta	23,2/13,3/13,7	16,8/18,2/20,3	15/20,6/21,1
pitää koulunkäynnistä	80,2/79,1/77,2	60,4/59,3/58	69,6/66,5/65,9
koulukiusattuna vähintään kerran viikossa %	14,4/8,7/7,9	2,9/7,4/6,0	1,7/1,0/1,1
Ei syö aamupalaa joka arkiamu	29,3/28,2/27,3	50/44,1/41,8	16,7/30,7/34,7
ei syö koululounasta	-	26/28,5/34,4	31,7/24,5/30
Hampaiden harjaus harvemmin kuin 2x/pvä.	43/34,4/30,2	47,6/43,8/38,4	23,3/34,5/31
vähintään tunnin päivässä liikkuvat	45/41,3/42,8	25/22,4/24	- /17,3 /17,5
hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1h/pvä	-/ - /-	4,8/ 9 /9	6,7 /9,5/11,10
heikko fyysinen toimintakyky (Move)	41,2 / 42/ 37	53/46,5/40,9	-
Harrastaa jotain vähintään krt viikossa	86/86/86	98/96/96	100/99/98
Ylipainon yleisyys	-/ -/ -	20/22,8/18	18/21/17

Taulukko 6. lasten ja nuorten indikaattoritietoa 2021 Nakkila/Satakunta/koko maa. **Punaisella** värillä on korostettu huolestuttavia tuloksia ja **mustalla** värillä taas positiivisia tuloksia muihin verrattuna.

Satakuntalaisten **Lasten ja nuorten ylipaino** on edelleen korkealla tasolla koko maahan verrattuna. 7-12 vuotiaiden lihaviin nakkilalaisten lasten osuus (12,3 %) on edelleen Satakunnan keskiarvoa (9,3%) ja koko maan määrää (6,8%) suurempi. Kouluterveyskyselyn 2021 mukaan nakkilalaisista 8. -9.luokkalaisista joka viides on ylipainoinen ja sekä lukiolaisista hieman alle viidennes. Ylipainoisten nuorten osuus on vähentynyt vuodesta 2019 ja painon kehitys on ollut suotuisampaa Nakkilassa Satakunnan keskiarvoon verrattuna.

Kuva 13. Ylipainon yleisyys (%) vuonna 2021. Finlapset 2021.

Humalahakuinen juominen on vähentynyt Satakunnassa, mutta on korkea edelleen muihin maakuntiin verrattuna. Kouluterveyskyselyn 2021 mukaan nakkilalaisista 8. – 9lk. kaksi kolmesta ilmoitti olevansa täysin raittiita ja lukiolaisista puolet. Alkoholia viikoittain käyttäviä on yläkouluikäisistä 3 % ja lukiolaisista 7 %. Määrä on laskenut vuodesta 2019 ja merkittävästi vuodesta 2006, jolloin jopa joka neljännes lukiolaisista ilmoitti käyttävänsä alkoholia viikoittain.

Tupakointi on edelleen vähentynyt nuorten keskuudessa. Vuonna 2021 yläkoululaisista 7 % ilmoitti tupakoivansa päivittäin, vuonna 2019 14 %. Verrattuna ympäristökuntiin Nakkilassa tupakoidaan vähemmän kuin esim. Harjavallassa (16 %), mutta enemmän kuin Ulvilassa 4,2 %. Tyttöjen tupakointi näyttäisi vähentyneen, mikä on ollut huomattavan yleistä Nakkilassa viimeisen kymmenen vuoden aikana, vuonna 2011 joka kolmannes yläkoululaisista ilmoitti tupakoivansa. Nuuskan käyttö sen sijaan on yleistynyt koko Satakunnassa ja Nakkilassa. Kun vuonna 2019 1 % yläkouluikäisistä ilmoitti käyttävänsä nuuskaa päivittäin, vuonna näin teki 5 %.

Huolestuttavaa on, että Satakunnassa **laittomia huumeita** ainakin kerran kokeilleiden 8. ja 9. - luokkalaisten määrä on kasvanut vuodesta 2011 lähtien ja on korkeampi kuin vertailumaakunnissa. Huomioitavaa on, että laittomien huumeiden käytön mukana tulee aina rikollisuutta. Huumausaineita kokeilevien määrä näyttäisi olevan Nakkilassa kuitenkin samansuuntainen kuin aiemminkin. Yläkouluikäisistä noin 5 % on kokeillut laittomia ja lukiolaisista n. 12 %. Kannabista ilmoitti käyttäneensä viimeisen 30 päivän aikana 3 % 8. -9. luokkalaisista vuonna 2021. Määrä on laskenut vuodesta 2019 (3,7 %). Naapurikunnissa

käyttö näyttäisi olevan hieman yleisempää, vastaava luku oli Harjavallassa (5,3 %) ja Ulvilassa (4,3 %). Yläkouluikäisistä enemmän kuin joka kolmas ilmoitti että paikkakunnalta on helppo hankkia päihteitä, lukiolaisista näin ilmoitti lähes puolet.

THL:N päihdetilannekyselyn 2021 mukaan alkoholin välittämistä alaikäisille on havainnut neljäsosa kyselyyn vastanneista, samoin nuuskan ja tupakan välittämistä, huumeiden välittämistä on havainnut 12 % vastanneista. Saman kyselyn vastanneet toivoivat Nakkilan kunnalta näkyvämpää päihdetyötä.

Nakkilassa on kodin ulkopuolelle sijoitettuja lapsia 0-17 – vuotiaita lapsia 1,2 % vastaavan ikäisestä väestöstä. Määrä on Satakunnan keskiarvoa (1,4 %) hieman matalampi. Indikaattori ilmaisee vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0 - 17-vuotiaiden lasten osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä.

- Nakkilassa koululaiset pitävät koulunkäynnistä ja ovat suhteellisen tyytyväisiä koulujen olosuhteisiin
- koululaisten harrastuneisuus on korkealla tasolla, melkein kaikilla on joku vapaa-ajan harrastus
- Hankkeiden avulla on järjestetty maksutonta harrastustoimintaa ja loma-aikojen toimintaa peruskouluikäisille
- koulunuorisotyöhankkeella juurrutettiin pysäkkitoiminta yläasteelle. Nuorisotyöntekijä on tavattavissa viikoittain yläkoululla.
- Vuodet 2018–2021 opiskeluhoollon näkökulmasta ovat positiiviset. Lisääntyneet resurssit opiskeluhooltoon ovat mahdollistaneet kokonaisvaltaisemman opiskeluhooltopalveluiden saatavuuden. Kaikissa kouluissa toimii yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä. Nakkilan kouluissa tehdään paljon erilaista hyvinvointityötä.
- Sekä ala- että yläkoululaisista osa kokee terveytensä huonoksi tai keskinkertaiseksi. Opettajien ja oppilashuollon henkilöstön mukaan ahdistuneisuus ja nuorten pahan olon kasvu näkyy koulun arjessa esim. poissaoloina ja levottomuutena.
- Move-mittausten mukaan nakkilalaisten fyysinen suorituskyky huonontunut, toisaalta kouluterveyskyselyn 2021 mukaan hengästyttävää liikuntaa harrastaa useampi peruskoululainen kuin vuonna 2019.
- Lasten ja nuorten ylipainoisuus on Nakkilassa yleisempää kuin muualla Suomessa.
- Tupakointi ja alkoholin käyttö on vähentynyt yläkoululaisilla, mutta nuuskan käyttö ja laittomien huumeiden kokeilu on lisääntynyt. Myös salliva asenne päihteitä kohtaan on lisääntynyt.

3.3.3. Nuoret ja nuoret aikuiset

Väestö 31.12. muuttujina Kunta, Vuosi, Sukupuoli, Tiedot ja Ikä

	Yhteensä		
	Väestö 31.12.		
	15 - 18	19 - 24	25 - 29
Nakkila			
2019	264	251	210
2020	253	239	222
2021	247	215	225

Taulukko 7. Väestö 15 – 29-vuotiaiden määrä, tilanne 31.12.2021.

Nakkilassa oli vuoden 2021 lopussa tilastokeskuksen mukaan 19–29 -vuotiaita nuoria yhteensä 440. Nakkilassa toimii kaksi toisen asteen koulua: Nakkilan lukio ja Sataedun toimipiste.

Koulutuksen ulkopuolella jäi vuonna 2020 17–24 -vuotiasta nakkilalaisista 8,8 % nuorista. Luku on hieman korkeampi kuin Satakunnassa keskimäärin (7,5 %). Koulutuksen ulkopuolelle jääneillä tarkoitetaan henkilöitä, jotka ko. vuonna eivät ole opiskelijoita tai joilla ei ole tutkintokoodia eli ei perusasteen jälkeistä koulutusta. Nakkilassa luku on pysynyt täysin samana vuodesta 2018. **Nuorisotyöttömien osuus on laskenut** Nakkilassa vuonna 2021, jolloin 18–24-vuotiaita työttömiä oli 12 % saman ikäisestä työvoimasta. Alla olevassa taulukossa näkyy nuorisotyöttömyyden kehityksen vuosina 2018–2021 koko Satakunnassa ja vertailukunnissa.

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta info ind. 189	Satakunta	2018	2019	2020	2021
	Eurajoki		8,4	7,4	10,9
Harjavalta		16,6	15,8	19,8	19,4
Kokemäki		11,9	13,1	16,5	13,5
Nakkila		13,7	18,8	20,6	12,0

Taulukko 8. Nuorisotyöttömien osuus % 18 – 24-vuotiaasta työvoimasta vuosina 2018–2021.

Nuorten työpajatoiminta on aloittanut toimintansa Nakkilan kunnassa vuonna 2012. Nuorten työpaja on yksi osa kunnan työllisyyspalveluita, jolla on ollut merkitystä nuorten jatkopolkuihin kohti opintoja ja työelämää. Nuorten työpajalla valmennusmenetelminä toimivat työ- ja yksilövalmennus.

Syrjäytymisriskissä olevia nuoria 18–24-vuotiaita oli vuonna 2020 23 % vastaavan ikäisistä nuorista. Syrjäytymisriskissä ovat nuoret, jotka eivät opiskele, työskentele tai ole varusmiespalveluksessa. Nakkilassa määrää mukaillee Satakunnan keskimääräistä syrjäytymisvaarassa olevien määrää, mutta määrä on pienempi verrattuna Harjavaltaan (26 %) ja Kokemäkeen (25,3 %).

Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä info ind. 5387	Satakunta	18,3	19,4	22,3
	Eurajoki	12,3	16,9	18,9
	Harjavalta	22,8	24,0	26,0
	Kokemäki	25,4	19,7	25,3
	Nakkila	21,3	24,1	23,0

Taulukko 9. Syrjäytymisriskissä olevat 18 -24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä vuosina 2018–2020.

Nakkilassa **etsivä nuorisotyö** tavoittaa hyvin syrjäytymisriskissä olevat nuoret. Alla olevassa taulukossa näkyy Nakkilan etsivän nuorisotyöntekijän asiakkuudet. Yhteydessä oleminen tarkoittaa, että etsivä on asioinut nuoren kanssa. Tavoitettu tarkoittaa, että asiakkuus on syntynyt ja se on ollut pidempiaikaista. Etsivässä työssä asiakasmäärät ovat maltillisia, mutta asiakkuudet ovat intensiivisiä ja saattavat olla pitkäkestoisia. Nuorelle annetaan aikaa ja nuoren tahdissa edetään kohti tavoitteita. Muihin palveluihin verrattuna tämä on etsivän työn vahvuus, että nuoren tarpeisiin pystytään vastaamaan heti ja tarpeellisella intensiteetillä.

vuosi	Yhteydessä (etsivä on asioinut nuoren kanssa)	Tavoitetut (asiakkuus on syntynyt ja se on ollut pidempiaikaista)	neet-nuoret, syrjäytymisvaarassa olevat (ei työtä, opiskelupaikkaa tai kurssikoulutuksessa)
2018	42	39	41
2019	59	56	51
2020	31	57	54
2021	37	27	33

Taulukko 10. Etsivän nuorisotyöntekijän asiakkuudet vuosina 2018–2021.

Nuorten ahdistuneisuuden lisääntyminen ja oman terveydentilan huonoksi kokeminen tulee esille kouluterveyskyselyn 2021 tuloksissa niin Nakkilassa kuin koko Satakunnassa. Lukion 1.–2.luokan oppilaista lähes joka neljäs ilmoittaa, että on kokenut kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta viimeisten kahden viikon aikana, kun vuonna 2019 näin koki joka kymmenes. Ammattikoululaisista ei valitettavasti ole tietoja saatavilla. Ahdistuneisuutta näyttäisi olevan erityisesti tytöillä. Lukiolaisista 45 % ilmoittivat myös olevansa huolissaan omasta mielenterveydestään viimeisten 12 kk aikana vuonna 2021. Ammattikoulun tulokset olivat vuonna 2019 hälyttävät Nakkilassa, jolloin jopa 70 % ilmoitti olevansa huolissaan mielenterveydestään. Oman terveytensä huonoksi tai keskinkertaiseksi koki 28 % Nakkilan lukiolaisista. Tulos on samansuuntainen koko Satakunnassa, mutta huonompi kuin vertailukunnissa, paitsi Eurajoella, jossa näin koki 35 %. Koulu-uupumusta on vertailukuntia ja koko Satakuntaa vähemmän. Nakkilalaisista lukiolaisista 70 % ilmoittaa pitävänsä koulunkäynnistä.

Depressiolääkkeistä korvausta saaneiden % osuus 18–24-vuotiaista vastaavan ikäisistä on Nakkilassa n. 5 %, mikä on vähemmän kuin vertailukunnissa ja koko Satakunnan alueella.

Nuorten humalahakuinen juominen on vähentynyt Satakunnassa, mutta on korkea edelleen muihin maakuntiin verrattuna. Kouluterveyskyselyn 2021 mukaan nakkilalaisista 1.–2.lk lukiolaisista puolet ilmoitti olevansa täysin raittiita. Alkoholia viikoittain käyttäviä on lukiolaisista 7 %. Määrä on laskenut vuodesta 2019 ja merkittävästi vuodesta 2006, jolloin jopa joka neljännes lukiolasista ilmoitti käyttävänsä alkoholia viikoittain. Tosihumalassa vähintään kerran kuukaudessa ilmoittui olevansa, joka neljäs lukiolaisista, mikä on enemmän kuin vertailukunnissa ja koko Satakunnassa (13 %)

Laittomia huumeita ilmoitti kokeilleensa lukiolaisista n. 12 % vuonna 2021. Määrä on korkeampi kuin muualla Satakunnassa (9 %). Lukiolaisista lähes puolet kertoi, että paikkakunnalta oli helppo hankkia huumeaineita. Lukiolaisten ja ammattikoululaisten kannabiksen ja nuuskan käytöstä ei ollut tietoa saatavilla.

Kouluterveyskyselyn mukaan liikuntaa harrastaa ohjatusti 37 % 1.-2lk lukiolaisista. Ohjattu harrastaminen on hieman laskenut vuodesta 2019–2021, vastaava prosenttiosuus oli vuonna 2019 43 % (lukio 1.-2lk). Tässä lienee ollut koronalla vaikutusta. Lukiolaisista 100 % ilmoitti, että he harrastavat jotain vähintään kerran viikossa, ammattikoululaisilta tulosta ei ollut saatavilla.

Työttömien terveystarkastuksia on toteutunut 15–20 tarkastusta vuosittain. Suurin osa ohjauksista tehdään työpajalta, joten ohjautumisessa tarkastukseen olisi vielä parantamisen varaa. Toki myös haaste on, että varatuille ajoille jätetään liian paljon saapumatta.

- Nakkilassa on määrätietoisesti kehitetty työpajatoimintaa ja tällä toiminnalla on vaikutettu positiivisesti nuorten työttömyyteen. Nakkilan työpajatoiminta saa käyttäjiltä hyvää palautetta.
- Etsivä nuorisotyöntekijä tavoittaa hyvin syrjäytymisvaarassa olevat nuoret
- Koulutuksen ulkopuolella 8,8 % nuorista, määrä on hieman suurempi kuin Satakunnassa keskimäärin
- Kouluterveyskyselyn mukaan lukiolaisten ahdistuneisuus on lisääntynyt ja nuoret kokevat terveytensä huonoksi.
- Lukiolaisista puolet ilmoittavat olevansa täysin raittiita, raittiiden määrä on lisääntynyt ja Nakkilassa ollaan useammin raittiita kuin vertailukunnissa ja Satakunnassa keskimäärin. Laittomien huumeiden kokeilut ovat lisääntyneet
- Lukiolaisista 100 % ilmoittaa, että harrastaa jotain vähintään kerran viikossa.

3.4 Työikäiset

Nakkilassa on 30–64 –vuotiaita työikäisiä 2 201, 15–64-vuotiaita 2888 henkilöä (tilastokeskus 31.12.2021). Nakkilalaisten työikäisten hyvinvoinnista on vähän tietoa saatavilla, joten tässä peilataan satakuntalaisilta kerättyä tietoa Nakkilan työikäiseen väestöön. Saatavilla on Sotkanetin kautta terveyttä kuvaavia indikaattoreita, mutta ei läheskään yhtä kattavasti kuten lapsista ja nuorista.

Nakkilassa on työllisen työvoiman määrä 2020. Alueella asuvalla työllisellä työvoimalla tarkoitetaan kaikkia tällä alueella asuvia työllisiä riippumatta siitä, missä henkilön työpaikka sijaitsee

Työllisten määrän kasvu oli vuoden 2021 aikana suurta koko maassa ja niin myös Nakkilassa. Koronapandemia nosti vuonna 2020 työttömyysastetta 11,1 % kun se vuonna 2018 oli 9,4 %, vuonna 2019 8,7 %. Vuonna 2021 työttömyysaste oli laskenut 7,3 %:iin. Vuonna 2021 **perustoimeentulotukea saavien osuus** oli 25–64 –vuotiaiden väestöstä 1,7 %. Osuus on vähentynyt vuodesta 2018, jolloin 2,6 %. Samoin Kessoten myöntämän harkinnanvaraisen toimeentulotuen määrä on vähentynyt. Vuonna 2020 hakemuksia jätettiin 342, kun taas vuonna 2021 vain 229 kpl. Harkinnanvaraisessa toimeentulossa merkittävänä uudistuksena 2019 alkaen on ollut pienituloisten työikäisten toimeentuloasiakkaiden mahdollisuus hakea toimeentulotukea harrastemenoihin. Harrastemenoihin myönnettyistä tuista suurin osa on ollut liikuntaharrastusten tukemista. Harkinnanvaraisen toimeentulotuen hakemusten väheneminen saattaa johtua myös siitä, että heikossa rahatilanteessa oleville kuntalaisille on ruoka-apuna järjestetty ruokakasseja, joita on annettu harkinnanvaraisen maksusitoumuksen sijaan.

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikkäyntienmäärät /1000 ihmistä kohden ovat Nakkilassa yhtäläiset kuin Satakunnassa keskimäärin. Vuonna 2021 käyntejä oli 338 kun Satakunnassa keskimäärin käyntejä oli 326. Indikaattori ilmaisee perusterveydenhuollon avohoidon lääkärin 15–49-vuotiaiden potilaiden määrän vuoden aikana suhteutettuna tuhanteen vastaavan ikäiseen. Vastaavasti 50–64-vuotiaiden käyntejä oli 280. Potilaat ovat voineet käydä terveyskeskusten äitiysneuvolassa, lastenneuvolassa, perhesuunnitteluneuvolassa, kouluterveydenhuollossa, opiskelijaterveydenhuollossa, kotisairaanhoidossa, mielenterveyshuollossa sekä muussa avohoidossa (erilaiset vastaanottokäynnit, terveystarkastus- ja seulontakäynnit sekä käynnit, jotka liittyvät terveydentilan selvittämiseen, esim. lääkärintodistukset). Yhdellä potilaalla saattaa olla useampia käyntejä vuoden aikana. 25–65 v naisten joukkoseulonnat sisältävät teemakohtaisen terveystarkastuksen. Osallistumisprosentti on vaihteleva ikäryhmittäin.

Miehille tarjotaan terveystarkastus kutsuntaikäisenä sekä 40-vuotiaana. Osallistuminen jälkimmäiseen on ollut 10 % luokkaa.

Työkyvyttömyyseläkettä saaneiden 16–64-vuotiaiden osuus oli vuonna 2021 7,1 % vastaavan ikäisestä väestöstä. Osuus on noussut viimeisten kolmen vuoden aikana hieman, kuitenkin vuonna 2019 osuus oli 7,8 %. Työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus on korkeampi kuin keskimäärin satakunnassa (6,7 %), vertailukunta korkeampi luku on Harjavallassa (8,8 %) ja

Kokemäellä (8,0 %), matalin Eurajoella (5,5 %). Suurin peruste työkyvyttömyyseläkkeiden saaneille on mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt (3,3 %) ja tuki- ja liikuntaelintensairaudet (1,5 %). Luvut mukailevat satakunnan keskimääräisiä lukuja.

Aikuisten (yli 18 v.) **mielenterveyden avohoitopalveluita** käytetään Nakkilassa muuta Satakuntaa enemmän, Harjavallassa käyntimäärät olivat vieläkin suuremmat. Määrä on kasvanut tarkastelujaksolla.

Nakkilassa myydään alkoholia asukasta kohti 100 %:in alkoholiksi muutettuna 2,2 l. Luku on muita kuntia pienempi. Luku on tulokinnanvarainen, sillä Alkon lopettamisen jälkeen myytyjen litrojen määrä on pudonnut. Alkon ollessa paikkakunnalla myydyt litrat olivat samaa tasoa kuin muissa kunnissa. Saatavuus vaikuttaa kysyntään, tämä ei tarkoita, että alkoholia käytetään vähemmän. **Alkoholia liikaa käyttävien osuus** (AUDIT-C) 20–64-vuotiaista on lähtenyt nousuun Satakunnassa (32,5 %) ja on korkein vertailualueisiin nähden. Alkoholia humalahakuisesti ilmoittaa käyttävänsä 8,7 %. Satakunnan hyvinvointikertomuksen mukaan vuonna 2019 mukaan **tupakointi** oli Satakunnassa muuta maata yleisempää. Päivittäin tupakoivia oli Satakunnassa merkittävän paljon 21,4 %, koko maan määrän ollessa 13,2 %. Finsote 2020 tulosten mukaan Satakunnassa tupakoivien osuus koko väestöstä oli 10,9 %, maan keskiarvon ollessa 10,6.

Aikuisten terveyskäyttäytymisestä ei ole kuntakohtaisia tuloksia Nakkilasta, joten työikäisten terveyskäyttäytymisen tuloksissa nostetaan esiin satakuntalaisten tuloksia Finsote 2018 tutkimuksesta. **Elämänlaatunsa hyväksi** tuntevien 20–64-vuotiaiden osuus oli vuonna 2020 59 %. Elämänlaadussa on kyse yksilön arviosta elämästään siinä kulttuuri- ja arvoympäristössä, jossa hän elää, ja suhteessa hänen omiin päämääriinsä, odotuksiinsa, arvoihinsa ja muihin hänelle merkityksellisiin asioihin. Itsensä onnelliseksi kokevia oli vuonna 2020 20–64-vuotiaista satakuntalaisista 57 %, luku on koko maata korkeampi. Kuitenkin terveytensä keskitasoiseksi tai huonommaksi kokee joka kolmas, mikä on useammin kuin koko Suomessa. **Työkykynsä heikentyneeksi arvioi joka neljäs satakuntalaisista.**

Vuonna 2020 Satakunnassa **lihaviin** (BMI \geq 30) osuus 20–64-vuotiaista on 29,2 % ja osuus on noussut vuodesta 2015 (20,9 %). Koko maassa lihaviin osuus on 20,1 %. Myös ylipainoisten (BMI \geq) osuus on merkittävä Satakunnassa. Lihavuus on Satakunnassa muuta maata yleisempää myös nuoremmassa ikäryhmässä.

UKK-instituutin liikkumissuosituksen mukaan 18–64 –vuotiaiden suositellaan tehtäväksi reipasta liikumista 2 tuntia 30 minuuttia viikossa. Samat terveyshyödyt saavat myös lisäämällä liikkumisen tehoa rasittavaksi. Tällöin liikkumisen määrä on 1 tunti 15 minuuttia viikossa. Lihaskuntoa ja liikehallintaa tulisi harjoittaa vähintään kaksi kertaa viikossa. Satakuntalaisista 20–64-vuotiaista reilusti **yli puolet (59,4 %) eivät liiku viikoittain säännöllisesti tämän liikkumissuosituksen mukaisesti.** Vapaa-ajan liikuntaa ei harrasta ollenkaan 23 % työikäisistä. Tarkastelujaksolla vapaa-ajan liikuntaharrastukset ovat vähentyneet. Harmittavaa on, ettei tuloksia ole saatavilla paikallisesti.

Satakunnassa kasviksia ja hedelmiä suositusten mukaisesti käyttävien osuus oli 28,8 % väestöstä. Koko maassa 30,3 % aikuisväestöstä käyttää kasviksia ja hedelmiä suositusten mukaisesti. Satakuntalaiset ovat vähiten kasviksia ja hedelmiä syövien joukossa koko maassa.

Sairastavuusindeksi kuvaa kuntien ja alueiden väestön sairastavuutta suhteessa koko maahan, jonka vertailuluku on 100. Mitä pienempi kaupungin, kunnan tai maakunnan luku on, sitä terveempää väestö on. Nakkilan ikävakioitu sairastavuusindeksi on 101,8 vuosina 2017 -2019. Nakkila sijoittuu väestöltään terveimpään kolmannekseen satakunnan alueella ikävakioidussa indeksissä. Sairastavuuden erojen taustalla on elinoloihin, elintapoihin, perinnöllisiin tekijöihin ja terveydenhuollon toimintaan liittyviä syitä.

- Työttömyyden kehitys on ollut suotuisaa ja perustoimeentulotukea saavien määrä on pienentynyt Nakkilassa
- Nakkilaisista työikäisistä ei ole saatavilla paikallista terveystietoa. Satakuntalaisten tuloksia (Finsote 2020) on peilattava Nakkilaan. Satakunnassa on lihavuutta, alkoholikäyttöä ja tupakointia keskimääräistä enemmän.
- Terveytensä keskitasoiseksi tai huonommaksi kokee 31,6 %, mikä on koko maahan nähden korkeinta. Tuki- ja liikuntaelinsairauksien sekä mielenterveyden ongelmien vuoksi ollaan työkyvyttömyyseläkkeellä keskimääräistä vähän enemmän Nakkilassa.
- Työkykynsä heikentyneeksi arvioi 24,7 % satakuntalaisista.

3.4 Ikäihmiset

Nakkilassa asuu 65 vuotta täyttäneitä 1 535 henkilöä eli n. 30 % asukkaista. Nakkilalaisten ikäihmisten terveydentilasta on saatavilla Sotkanetin kautta terveyttä kuvaavia indikaattoreita, mutta ei läheskään yhtä kattavasti kuten lapsista ja nuorista. Indikaattoritiedon tulkinnessa on mukana Kessoten vanhuspalveluiden kokemustietoa.

Tarkastelujakson aikana Nakkilassa on lisääntynyt **kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset** yli 65-vuotiailla. Kun vuonna 2019 kaatumisiin ja putoamisiin liittyviä hoitajaksoja yli 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä oli 340, vuonna 2021 vastaavasti oli 519. Kaikissa vertailukunnissa ovat hoitopäivät lisääntyneet, mutta Nakkilassa hoitopäivien kasvu on ollut muita suurempaa. Samoin **lonkkamurtumien määrät** ovat kasvaneet. Kessoten vanhuspalveluiden palveluohjaajaan mukaan kaatumisten ja putoamisten kasvun selittää muutama yksittäinen tapaus. Kaikkiaan kokemustiedon perusteella **Nakkilassa on hyväkuntoisia ikäihmisiä ja kotihoidon asiakkaita.** Esimerkiksi kotihoidossa asiakkaiden käynnit pystytään hoitamaan pääsääntöisesti yksilötyöskentelynä. Nakkilassa tavoitteena on ollut 2017–2020, että 95 % 75 vuotta täyttäneistä asuisi edelleen kotona. Tavoite ei ole toteutunut, sillä vuonna 2021 90,3 % asui kotona. Huomioitavaa on, että 75 – 84-vuotiaista 95,5 % asuu vielä kotona. Omaishoidon tuesta sopimuksen tehneitä hoitajia oli Nakkilassa 59. Omaishoitajien määrä on pysynyt samalla tasolla tarkastelujakson aikana.

Hyvinvointikertomuksen indikaattoreita 2019/2021	Nakkila 2019/2021	Satakunnan keskiarvo 2019/2021	Eurajoki 2019/2021	Harjavalta 2019/2021	Kokemäki 2019/2021
75 vuotta täyttäneiden yhden hengen asuntokunnat, % vastaavan ikäisten asuntokunnista (v. 2019)	57,1 /53,7	57,5/56,8	51,0/50,5	57,4/59,4	56,9/55,0
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä (v.2019)	340,2 / 519,1	372,1/ 396,0	153,6/ 189,2	319,6/ 493,8	425,0/ 533,8
Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavanikäisestä väestöstä (v. 2019)	1,1 /1,0	0,7/0,7	0,6/0,6	0,5/0,9	0,6/0,9
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (v. 2019)	4,8 /4,0	5,6 /5,0	4,1/3,7	2,5/2,5	3,3/ 2,7

Taulukko 11. Hyvinvointikertomuksen indikaattoreita 2019–2021.

Vanhuspalveluiden keskeinen muutos vuonna 2018 oli **tehostetun palveluasumisen palvelusetelimallin käyttöönotto**. Palvelusetelien käyttöönoton myötä palvelukeskus Hyppingin asukaspaikkamäärää laskettiin laitoshoidon osalta liittyen valtakunnallisiin tavoitteisiin ja tehostetun palveluasumien paikkamäärää laskettiin muuttamalla huoneita yhden hengen huoneiksi. Kotihoidon kehittämistä jatkettiin yhteistyössä KSTHKY:n ja alueen kuntien kanssa. Tehostetun kotikuntoutuksen jaksot muuttuivat hyvien kokemusten jälkeen pysyväksi käytännöksi ja kotihoitoon lähdettiin kehittämään kuntouttavien arviointijaksojen toimintamallia kuntien omana toimintana. Vanhuspalveluissa hyödynnettiin myös enenevässä määrin kotisairaala, joka on vähentänyt ikäihmisten siirtoja yksiköstä toiseen. **Nakkilaan saatiin vuonna 2019 oma fysioterapeutti ja geronomi** tehostamaan kotiinannettavia palveluja sekä tukivat toimintakyvyn säilymistä pidempään. Kotihoito aloitti toiminnan 24/7 ja vanhuspalveluiden työntekijä on jatkossa mukana turvapuhelinhälytyskänneillä. Omaisraati vakiinnutti toimintansa.

Vuonna 2020 koronapandemian puhjetessa ikäihmisten elämää rajoitettiin poikkeuslain perusteella. Toimintaohjeena oli että yli 70-vuotiaat veloitetaan pysymään erillään kontakteista muiden ihmisten kanssa mahdollisuuksien mukaan (karanteenia vastaavat olosuhteet). Vuoden 2021 koronaepidemia rajoitusten aikana nakkilalaisille yli 80-vuotiaalle soitettiin kaikille kotiin ja tehtiin arvioita puhelimen välityksellä kotona pärjäämisestä.

Kauppa-asioinnit saatiin järjestymään hienosti paikallisten kauppiaiden kanssa kotiinkuljetuksina. Vanhuspalveluiden arvion mukaan ikääntyneet sopeutuivat hyvin rajoituksiin ja koronatilanteeseen keväällä 2020. Kuten muuallakin, myös Nakkilassa koronarajoitusten poistuttua keväällä 2022 osa ikäihmisistä ovat edelleen olleet varovaisia kokoontumaan ja harrastamaan.

Nakkilan kunnassa on **kotihoidon asiakkaiden määrät** pysynyt melko vakiintuneina. Kotihoidon piirissä on noin 90 asiakasta. Asiakkuuksien pituudet vaihtelevat. **Kuntouttava päivätoiminta** toimii Hyppingin tiloissa, päivätoiminnassa käy noin kymmenen asiakasta säännöllisesti. Vuonna 2019 uuden liikuntakeskuksen avautuessa kokeiltiin myös päivätoimintaryhmän kokoontumista liikuntakeskuksella. Ikäihmisten toiveesta päivätoiminta siirrettiin Hyppinkiin. Kuntouttavan päivätoiminnan ohjaaja käy myös sellaisten ikäihmisten kotona, jotka eivät ryhmämuotiseen toimintaan pääse. Kuntouttavan päivätoiminnan tavoitteena on ylläpitää ja parantaa ikäihmisen toimintakykyä niin, että kotona asuminen mahdollistuu mahdollisimman pitkään. Kuntouttava päivätoiminta on tarkoitettu ikäihmisille, joilla on toimintakyvyn heikentymistä ja kotona selviytymisen haasteita. Kaikkiaan kuntouttavan päivätoiminnan piirissä on ollut 80–97 ikäihmistä.

Nakkilan kunnassa on tarjolla **liikuntapalveluita palveluita ikääntyneille**, jotka tuottavat vapaa-aikapalvelut sekä yhdistykset ja seurat. Nakkilassa on osallistuttu aktiivisesti ikääntyneiden liikuntaryhmiin kuten myös järjestöjen muuhun toimintaan. Vuonna 2017–2018 Jele Ry järjesti suosittuja ikäihmisten liikuntaryhmiä. Vuodesta 2019 ikäihmisten liikuntaryhmiä on järjestetty kunnan palveluna. Vuonna 2019 ryhmiä oli kaksi ja nyt syksyllä 2022 ikäihmisten ryhmiä on tarjolla 7. Nakkila kuuluu Ikäinstituutin koordinoimaan Voimaa vanhuuteen-verkoston. Vuonna 2019 koulutettiin vertaisohjaajia liikuntaryhmiin, mutta koronapandemian aikana vertaistoiminta hiipui. Kessoten järjesti syksyllä 2021 hyvinvointikaverikoulutuksen, johon Nakkilasta osallistui 2 henkilöä. Toimintaan tarvittaisiin lisää vapaaehtoisia.

Nakkilassa aloitettiin vuosina 2018–2019 Nakkilaan mukailtua hyvinvoinnin portaat – mallia ja kaikki 65 vuotiaat kutsuttiin yhteisille 65 synttäreille. Koronavuosien aikana toiminta ei ole jatkunut. KSTHKY ja Kessoten ovat kutsuneet kaikki **75- ja 80-vuotiaiden terveystarkastuksiin**. Ikääntyneiden terveystarkastuksiin 2018–2019 osallistui 75-vuotiasta 86 %, vuonna 2020 koronarajoitusten aikana tarkastuksiin osallistui vain 62 %. 2021 vuonna rajoitusten jatkuessa ja rokotusten vasta alkaessa tarkastuksia ei toteutettu 75-vuotiaille. Vuonna 2022 tarkastukset ovat toteutuneet ja osallistumisprosentti nousemassa lähemmäs koronaa edeltävien vuosien tasolle. 80- vuotiaiden tarkastuksiin osallistui 2018–2020 73 %. Vuosien 2021–2022 tarkastukset ovat toteutuneet, mutta osallistumistiedot vielä puuttuu/kesken. Palveluohjausta yhdessä Nakkilan kunnan sosiaalipalveluiden kanssa tarjottiin neuvolassa 1xvkossa ikäihmisille 2020 vuoteen saakka.

Myös yli 65-vuotiaat omaishoitajat kutsutaan säännöllisesti terveystarkastuksiin. Omaishoitajia terveystarkastuksiin on osallistunut vuosina 2018–2021 5-11 henkilöä vuosittain.

Yhteisöllisellä toiminnalla on positiivista vaikutusta hyvinvointiin sekä syrjäytymisen ehkäisyyn. Nakkilassa on poikkeuksellisen **aktiivista toimintaa neljällä eläkeläisjärjestöllä**. Kaikkiaan eläkeläisjärjestöjen toimintaan osallistuu yli 300 eläkeläistä. Toiminta on viikoittaista sisältäen liikuntaa, luentoja, kahvittelua ja muuta toimintaa. Järjestöt myös järjestävät matkoja ympäri Suomen ja ulkomaille tutustuen uusiin paikkoihin ja elämyksiin. Nakkilassa on myös Wisan ja Viren järjestämiä **liikuntakerhoja**; bocciaa ja tiistailenkit. Myös kyläyhdistykset järjestävät kylillä monipuolista ohjelmaa ja tapahtumia myös ikäihmisille. Tarkastelujakson aikana joka kuukauden ensimmäisenä torstaina on kokoontunut Varsinais-Suomen ja Satakunnan Muistiluotsin muistikahvila Nakkila-Luvian OP:n tiloissa. Kävijöitä kahvilassa on ollut 4-15. Nakkilan Seurakunta järjestää myös nakkilalaisille ikäihmisille toimintaa ja kohtaamispaikkoja sekä omaishoitajille säännöllistä ryhmätoimintaa.

- Nakkilassa oli vuonna 2021 yli 65 vuotiaat suurin ikäryhmä osuuden ollessa 29,7 %. Yli 65-vuotiaiden määrä on huomattavan suuri koko maan keskiarvoon verrattuna.
- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitopäivät ovat lisääntyneet, samoin lonkkamurtumat yli 65- vuotialla. Kessoten ammattilaisten mukaan Nakkilassa on hyväkuntoisia ikäihmisiä verrattuna muihin Kessoten kuntiin
- Aktiiviset eläkeläisjärjestöt järjestävät ikäihmisille monipuolista toimintaa ja eläkeläisjärjestöissä on paljon jäseniä. Toimintaa ja kohtaamispaikkoja järjestävät myös seurakunta, kirjasto ja muut yhdistykset ja järjestöt. Hyvinvointikaveritoiminta puuttuu vielä Nakkilasta.
- Nakkilan kunta on järjestänyt ikäihmisille liikuntaryhmiä, vakiintuneita ryhmiä on 7.
- Pitkät välimatkat ja tiedon kulku haastavat osallistumista, osa keskustan ulkopuolella asuvista on kaukana palveluiden ja harrastusten piiristä. Onko ikäihmisillä riittävästi mahdollisuuksia kohdata muita ja saada arkeen merkityksellistä sisältöä?

4. Itsearviointia toimialojen hyvinvointityöstä

4.1 Itsearviointia elinkeinopolitiikan edistämisen rakenteista

Elinvoimaa pyritään edistämään johtamisella, yhteistyöllä, osallistamisella, tunnistamalla omat vahvuustekijät, brändin parantamisella ja vakaalla talouskehityksellä.

Elinvoiman keskeinen tekijä on kunnan elinkeinopoliittinen ohjelma. Vuosina 2018–2021 on haettu oikeasuhtaista elinkeinomallia. Osa-aikainen yrityskehittäjä eläköityi vuonna 2020 jonka jälkeen laadittiin uusi elinkeinopoliittinen ohjelma. Nakkilan kunnan elinkeinopolitiikan lähtökohtana on yritystoiminnan merkityksen ymmärtäminen kunnan taloudellisen hyvinvoinnin perustana. Nakkilan elinkeinon kehittämisessä on tavoitteena panostaa kilpailu- ja uudistumiskykyisen toimintaympäristön luomiseksi yrittäjille, yrityksille ja yritysten henkilökunnalle. Elinkeino-ohjelman tarkoituksena on aktivoida ja tehostaa kunnan elinkeinopoliittista toimintaa ja parantaa sen vaikuttavuutta.

Yrityskemittäjän eläköidyttyä keväällä -20 Nakkilan kunnalla on ollut tarve arvioida elinkeinotoimen toimintamallia ja organisointia uudelleen. Jo aiemmin tavoitteeksi on asetettu, että kunnanjohtajan tehtäviin kuuluisivat nykyistä laajemmin yritysysteistyö ja yritysysteudet. Erityistä osaamista vaativat tehtävät, kuten esim. aloittavien yritysten neuvonta, on todettu voitavan toteuttaa maakunnallisena yhteistyönä tai palvelu voidaan ostaa ulkopuoliselta palvelun tuottajalta. Nyt uudistettu elinkeinopolitiikka on tavoitteen suuntainen. Elinkeinopolitiikan tarkoituksena on osaltaan tukea kunnan strategiaa.

Yhteistyön tärkeänä muotona toimii elinkeinotiimi, joka koordinoi elinkeinopolitiittisen ohjelman toteuttamista ja varmistaa elinkeinoelämän ja poliittisen yhteistyön. Elinkeinotiimi varmistaa myös paikallisen yritysälämän osallistamisen elinkeinoasioiden valmisteluun.

Nakkilan kunta on sopinut sopimuksen aloittavien yrittäjien palveluista Satakunnan yrittäjien kanssa. Sopimus on voimassa 1.3.2021–31.12.2023 palvelun kehitysprojektina ajan.

Sukupolven- ja omistajanvaihdosneuvontapalvelusta kunnalla on sopimus Satakunnan Yrittäjät ry:n kanssa. Maaseutupalvelut / Maaseututoimi palvelee maaseutuelinkeinoihin ja niiden kehittämiseen liittyvissä asioissa. Nakkilan kunnalla on sopimus Euran, Eurajoen, Harjavallan, Kokemäen, Rauman ja Säkyän kuntien kanssa maaseututoimen hallinnosta ja hoitamisesta.

Yhteistyötä yrittäjien kanssa on lisätty myös siten, että vuodesta 2019 eteenpäin Nakkilan kunta ja Nakkilan Yrittäjät ovat myöntäneet yhden (yhteisen) palkinnon. Yrityspalkinnon/-palkintojen myöntäjä on Nakkilan kunta ja valinta tehdään yhdessä Nakkilan Yrittäjät ry:n kanssa.

Verkostoitumista ja yhteistyötä on tavoiteltu järjestämällä 1-2 kertaa vuodessa tilaisuus, jossa käydään sekä yrittäjien että kunnan kuulumiset sekä ajankohtaisia aiheita elinkeinotoimintaan liittyen. Tilaisuudessa on myös pyritty tiedottamaan elinkeinotoimen hoidosta ja palveluista kunnassa.

Johtamisessa on pyritty ottamaan huomioon elinvoimatekijät, erityisesti vakaa talous. Yritysvaikutusten arviointia pyritään tekemään päätöksenteossa. Hankintakalenteri otettiin käyttöön vuonna 2021.

Nakkilan ehdoton vahvuustekijä elinvoimassa on sijainti lähellä Poria hyvien kulkuyhteyksien päässä. Nakkilassa on tarjolla yritystontteja ja omakotitontteja riittävästi kysyntään nähden.

Nakkilassa on tehty brändiuudistus vuonna 2018.

Nakkilassa on perustettu paljon uusia yrityksiä viime vuosien aikana koronapandemiasta huolimatta ja yhteisöveron määrä ei ole kriiseistä huolimatta laskenut. Positiivista on hyvä yhteistyö yrittäjien keskuudessa ja elinkeinotiimin toiminta.

Uhkatekijänä elinvoimaan liittyen on väestökehitys ja koulutetun työvoiman tarve. Kunnan taholta elinvoiman uhkatekijä on myös resurssipula. Elinvoiman rakentaminen edellyttää myös tehokasta viestintää ja markkinointia. Nakkilan erottuminen hyvänä asuinpaikkana ja elinvoimaa edistävänä kuntana pitää saada muidenkin kuin kuntalaisten tietoisuuteen.

4.2 Itsearviointia investointien vaikutuksesta hyvinvointiin

Vuosien 2018 – 2021 välillä on Nakkilan kunnassa tehty hyvinvointiin liittyviä investointeja runsaasti. Kunnan kokoon suhteutettuna voisikin sanoa, että ajanjakso on ollut Nakkilalle historiallinen. Kyseisenä ajanjaksona on Nakkilaan rakennettu mm. uusi liikuntakeskus, uusi tekonurmikenttä yms. mittavia investointeja hyvinvoinnin eteen.

Vuoden 2018 aikana nousi Nakkilaan n. 4000 m² suuruinen liikuntakeskus, joka otettiin käyttöön joulukuussa 2018. Liikuntakeskus pitää sisällään mm. ison liikuntahallin, kuntosalitilan, ryhmäliikuntatilan, sisäjuoksusuoran, nuorisotilan, kahvilatilan, kabinetin, puku- ja pesutilat yms. oheis- ja aputilat. Liikuntakeskuksen rakentaminen maksoi kokonaisuudessaan noin 7,7 milj. euroa.

Nakkilan liikuntakeskus ympäröivine liikunta-alueineen on Nakkilan hyvinvoinnin sydän. Liikuntakeskusta käyttääkin käytännössä lähes kaikki ikäluokat ja käyttäjäryhmät aina vauvasta vaariin. Arkipäivisin pääkäyttäjärühmänä ovat Nakkilan koulujen liikuntaryhmät ja iltaisin liikuntakeskuksen täyttää paikalliset urheiluseurat. Viikonloppuisin järjestetään liikuntakeskuksella lähes poikkeuksetta erilaisia liikuntatapahtumia, -turnauksia, -kerhoja yms. Lisäksi liikuntakeskuksessa järjestetään erilaisia kulttuuri- ja vapaa-ajan tapahtumia, messuja yms. Nakkilan liikuntakeskus on investointina osoittautunut erinomaiseksi ja toimii Nakkilan hyvinvoinnin kulmakivenä.

Nakkilaan on toteutettu viime vuosina myös lukuisia muita pienempiä hyvinvointi-investointeja. Liikuntakeskuksen alueelle rakennettiin vuonna 2020 yhden jalkapallokentän kokoinen tekonurmikenttä. Tekonurmikentän rakentamiskustannukset olivat noin 190 000 euroa. Hankkeeseen saatiin avustusta Leader Karhuseudulta, joka osaltaan vauhditti hankkeen toteutumista. Tekonurmikenttä palvelee erityisesti Nakkilaisia jalkapallon harrastajia, mutta myös monia muita ulkoliikuntaa harrastavia tahoja / lajeja. Tekonurmikenttä pidentää ulkoarjoittelukautta huomattavasti. Käytännössä kenttä onkin Nakkilassa käyttökunnossa lähes ympäri vuoden, koska tekonurmikentältä aurataan lumet pois talvisin. Tekonurmikenttää käytetään jalkapallon lisäksi mm. pesäpalloon, ultimate frisbee peleihin, toiminnallisiin treeneihin yms. Tekonurmikenttä on parantanut ulkoliikunnan osalta Nakkilalaisten harrastusmahdollisuuksia huomattavasti ja lisännyt liikunnan määrää ja sitä kautta parantanut kuntalaisten fyysistä ja henkistä hyvinvointia.

Vuonna 2021 toteutettiin Nakkilan yleisurheilukentän suorituspaikkojen ruiskupinnoitus. Nakkilan yleisurheilukenttä on perusparannettu viimeksi vuonna 1997. Tuolloin asennetussa juoksuratojen ja suorituspaikkojen joustopäällysteessä alkoi reilun 20 vuoden käytön jälkeen näkyä kulumaa siinä määrin, että vuonna 2021 päätettiin toteuttaa suorituspaikoille ruiskupinnoitus polyuretaanipinnoitteella. Samassa yhteydessä tehtiin yleisurheilukentälle monia pienempiä korjaustöitä, kuten kuula- ja moukariringin uusiminen, pituushyppylankkujen uusiminen sekä pituushyppylaatikoiden hiekkojen uusiminen. Yleisurheilukentän kunnostustyöt tulivat vuonna 2021 maksamaan noin 65 000 euroa. Tällä investoinnilla turvattiin Nakkilassa yleisurheilua harrastaville hyvät olosuhteet vuosiksi eteenpäin.

Lions Club Nakkila ry rakensi vuonna 2018 lasten liikennepuiston Nakkilan keskustaan. Hanketta oli Leijonien lisäksi rahoittamassa Leader Karhuseutu. Leikkipuisto palvelee erityisesti perheiden pienimpiä. Leikkipuistossa pääsee harjoittelemaan liikennesääntöjä polkuautoilla, turvallisessa ympäristössä. Leikkipuisto on kaikkien kuntalaisten käytettävissä ja tuottaa iloa lapsiperheille.

Päiväkoti Kuperkeikan välittömään läheisyyteen rakennettiin vuonna 2021 pieni hiekkakenttä, joka varustettiin vesipostilla. Hiekkakenttä palvelee päiväkotilapsia, jotka pääsevät talvisin harjoittelemaan luistelua kyseisellä kentällä. Kesäisin hiekkakenttä toimii mm. bochia harrastepaikkana.

Nakkilan Liikuntakeskuksen alueella kulkevia kuntoratoja kunnostettiin mittavasti syksyllä 2021. Kuntoradoille lisättiin kivituhkaa ja reittejä tasoiteltiin, paranneltiin oja sekä rumpuja ja raivattiin puustoa. Kunnostustöitä tehtiin keväällä 2022 tiedossa olevia sm-maastojuoksukisoja silmällä pitäen, mutta toisaalta myös peruskunnostustoimenpiteinä tulevia vuosia ajatellen. Kuntoratojen käyttö on Nakkilassa aktiivista niin kunto- harraste- kuin koululiikunnankin osalta. Kuntoradoille tehdään talvisin hiihtoladut ja myös hiihtoladujen kuntoon on viime vuosina kiinnitetty aiempaa enemmän huomiota.

Kokonaisuutena 2018–2021 välinen ajanjakso on ollut merkittävä, jos asiaa katsotaan liikuntaan ja sitä kautta hyvinvointiin panostettujen eurojen määrästä. Kunta antaa erilaiset ulko- ja sisäliikuntapaikat varsin edullisesti niin urheiluseurojen kuin kuntalaistenkin käyttöön ja valtaosa palveluista on täysin ilmaisia. Kunta ei saa suoraan liikuntapaikkojen käytöstä perittäville maksuilla koskaan kuoletettua tehtyjä investointeja. Sen sijaan kuntaa on laskenut sen varaan, että investoinnit maksaa itsensä takaisin parantuneen kuntalaisten hyvinvoinnin ja sitä kautta pienenenevien sairaskulujen muodossa.

Hyvinvointi-investoinnit ovat myös selkeä vetovoimatekijä kunnalle ja Nakkilan liikuntapaikat ovatkin hyvässä maineessa ja harrastajia Nakkilaan tulee paljon kuntarajojen ulkopuoleltakin. Investoinnit ovat olleet tärkeä osa myös Nakkilan kuntastrategian toteutuksessa. Strategian yhtenä pääpainopisteenä on ollut järjestöjen ja yhdistysten toimintaedellytysten tukeminen & kehittäminen ja halu olla paras paikka työ- ja perhe-elämän yhdistämisessä. Voitaneenkin todeta, että Nakkilassa on strategian mukaisissa tavoitteissa näiltä osin onnistuttu.

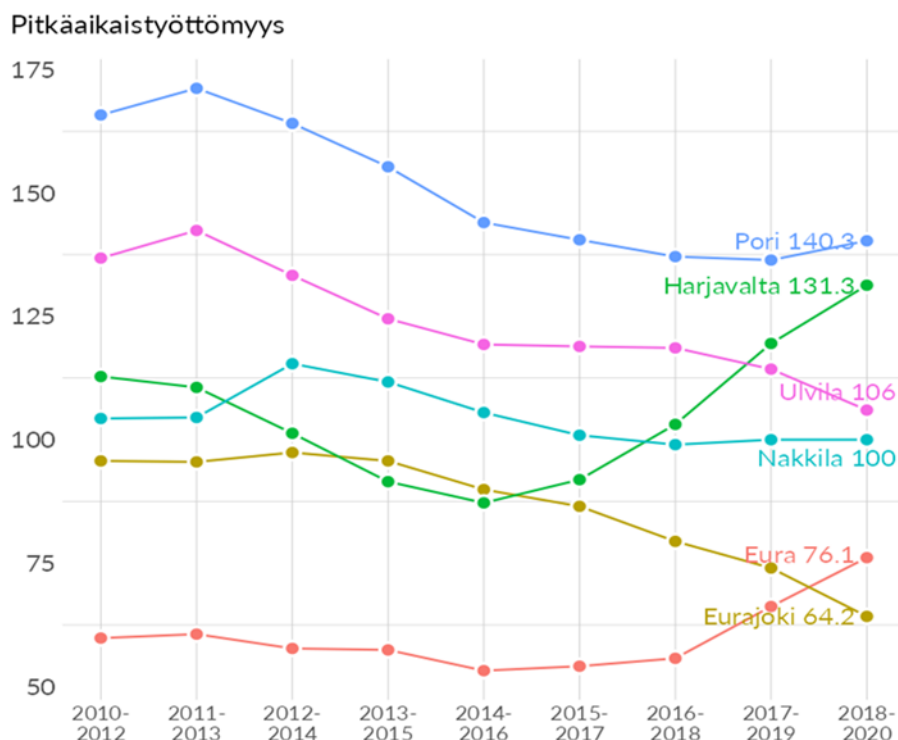
4.3 Itsearviointia työllisyyden hoidon toiminnasta

Tarkastelujaksolla 2018–2022 työllisyydenhoidon palveluihin on kunnassa lisätty henkilöstöä sekä työllistymismäärärahoja. Työllisyydenhoidon yksikön kehittämisen lähtökohdat pohjautuivat organisaatiomuutokseen, kun sosiaalipalvelut siirtyivät Keski-Satakunnan terveydenhuollon kuntayhtymään 1.1.2021. Nakkilan kunnassa työllisyydenhoito on sijoittunut jo ennen uudistusta hallinnon toimialalle, koska työllisyydenhoito on nähty jo pitkään koko kunnan yhteisenä asiana, mutta esimerkiksi työllisyydenhoidon operatiivista johtamista sekä asiakastyötä tehtiin kuitenkin kunnassa pääosin sosiaalipalveluista. Työllisyydenhoito ja työpajatoiminta jäivät uudistuksessa kuntaan ja organisaatiomuutoksessa perustettiin työllisyyskoordinaattorin toimi syksyllä 2020 vastaamaan työllisyydenhoidon kokonaisuuden hallinnasta.

Työllisyydenhoito on vuosien aikana laajentunut sosiaalipalveluna tuotetusta kuntouttavasta työtoiminnasta muihin työllistämistä edistäviin palveluihin kuten työkokeiluun ja palkkatuetuun työhön. Oppivelvollisuuden laajentuessa työpajalla on tehty oppimisympäristön tunnistamista ja työpajasopimus on laadittu ammatillisten oppilaitosten kanssa.

Nuorten työpajatoiminta on aloittanut toimintansa Nakkilan kunnassa vuonna 2012. Nuorten työpaja on yksi osa kunnan työllisyydenhoitoa, jolla on ollut merkitystä nuorten jatkopolkuihin kohti opintoja ja työelämää. Nuorten työpajalla valmennusmenetelminä toimivat työ- ja yksilövalmennus. Työvalmennus on nuorille suunnattu valmennuspalvelu, jonka avulla nuori voi turvallisesti opetella työelämä- ja työyhteisötaitoja. Työvalmennuksen avulla nuori saa mahdollisuuden tuetusti säännöllisen elämärytmin luomiseen sekä sosiaalisten taitojen vahvistamiseen. Työvalmennuksen avulla nuorille mahdollistetaan uusien taitojen oppiminen tekemällä oppimisen (työpajapedagogiikka) kautta. Yksilövalmennus tarjoaa palveluohjausta henkilökohtaisten keskustelujen ja nuoren tarpeiden mukaan. Yksilövalmentaja tekee tiivistä yhteistyötä muiden tarvittavien sidosryhmien kanssa.

Pitkäaikaistyöttömyyden kehitys on Nakkilassa tasaantunut. Asiakkaiden aktivointi työllistämistä edistäviin palveluihin sekä merkittävän valmennustyön tekeminen näkyy kehityksen tasaantumisena.

Kuva 14. Pitkäaikaistyöttömyyden kehitys Nakkilassa.

Työpajalta ohjautuu vuosittain nuoria työhön ja opiskelemaan. Työ- ja yksilövalmentajat ahkeroinvat yhdessä asiakkaiden kanssa jatkopolkujen ja omien vahvuuksien löytämiseksi.

08/2022 asiakkaita työllisyydenhoidosta on ohjautunut mm. koulutukseen ja työelämään seuraavasti:

Kuva 14. Työpajalta ohjautuminen 2022.

Kunnan työllisyydenhoito koostuu työllistämistä edistävästä palveluista kuten, kuntouttavasta työtoiminnasta, työkokeilusta ja palkkatuetusta työstä. Työllistymistä edistävien palveluiden ajalta tukea on saanut kuukausittain useampi asiakas ja tiivistä yhteistyötä olemme tehneet sekä Kessoten sosiaali- ja terveystyöpalveluiden että TE-palveluiden kanssa. Tukea saaneita asiakkaita on ollut työllisyyspalveluissa lähemmäs sata henkilöä kuukaudessa vuonna 2022. Vuonna 2021 kuukausittainen työmarkkinatuensaajien keskiarvo on 101 henkilöä, vuonna 2020 keskiarvo 93 henkilöä, vuonna 2019 112 henkilöä ja vuonna 2018 keskiarvo oli 116 henkilöä.

Kunnan kannattaa panostaa työllisyydenhoitoon paitsi yksilön hyvinvoinnin myös kuntatalouden edistämisen näkökulmasta. Työpajatoiminnasta annetaan hyvää palautetta. Sovarin 2021 asiakaskyselystä selviää, että 73 % asiakkaista kokee sosiaalista vahvistumista työpajakäynnin aikana sekä muita myönteisiä edistysaskeleita mm. arjen taidoissa, elämänhallinnassa, opiskelu- ja työelämävalmennuksissa, sosiaalisissa taidoissa ja itsetuntemuksessa.

Valmennus- ja ohjaustyön sekä tukea saaneiden henkilöiden määrän lisäksi työllisyydenhoidon vaikuttavuudella on myös taloudellinen näkökulma. Kunnat rahoittavat osan työttömyyden perusteella maksetusta työmarkkinatuesta. Kunta maksaa työmarkkinatuesta sitä suuremman osan mitä kauemmin henkilö on ollut työttömänä. Työllisyydenhoidon asiakkaiden tuen tarpeeseen vastaaminen sekä hyvinvoinnin tukeminen ovat työllisyydenhoidon tärkeitä perustehtäviä, joiden toteuttamisella on vaikutusta myös kunnan talouteen

- työllistymistä edistävien palveluiden osalta (tuki ja valmennustyö kuntoutukseen, koulutukseen ja työelämään, kunnan rahoittama osa työmarkkinatuesta)
- opiskelupolun löytäminen (osaava työvoima)
- työmarkkinoille sijoittuminen (verotulot, hyvinvointi)

Työllisyydenhoidon toteuttamiseen tulevaisuudessa vaikuttaa sekä hyvinvointialueuudistus että TE2024 -uudistus. Toivottavasti tulevaisuudessa voimme työllisyydenhoidosta tukea myös heikossa työmarkkina-asemassa olevia asiakkaita. TE-uudistuksessa kunnan osuus työmarkkinatuen rahoituksesta tulee laajenemaan ja selvää on, että tulevaisuudessa työttömyysjaksoja lyhentävä kunta hyötyy taloudellisesti, kun kuntalainen työllistyy.

4.3 Itsearviointia oppilashuollon rakenteista

Opiskeluhoitoa järjestetään Nakkilassa esiopetuksesta aina toisen asteen opiskelijoille. Opiskeluhoitoon kuuluvat koulukuraattori-, kouluterveydenhoitaja-, koululääkäri- ja koulupsykologipalvelut. Kiteytettynä oppilashuolto pyrkii kokonaisvaltaisesti edistämään oppilaiden hyvinvointia. Tämän lisäksi kaikissa kunnan koulussa järjestetään yhteisöllistä opiskeluhoitoa, jolla pyritään edistämään koko koulun oppilaiden hyvinvointia.

Yksilöllisen oppilashuollon tarve on kasvanut Nakkilassa vuosina 2018–2021. Tähän tarpeeseen vastattiin palkkaamalla kuntaan toinen koulukuraattori huhtikuussa 2019. Toisen kuraattorin myötä oppilashuollon tarvitsijoiden summa alkoi pikkuhiljaa purkautua. Tämä näkyi selkeästi vuosittain kasvavana asiakasmääränä. Vuonna 2021 kunnan molemmat kuraattorit tapasivat keskimäärin 150 eri oppilasta.

Yksilöllisen työn lisäksi kaikissa koulussa järjestetään koulukohtaista; yhteisöllistä oppilashuoltoa. Kouluissa järjestetään vähintään puolivuositain koulun oma yhteisöllinen oppilashuoltoryhmäkokous. Kokouksen koolle kutsuu koulun rehtori. Paikalla on opiskeluhoollon henkilöstön lisäksi erityisopettajat, mahdollinen vanhempainyhdistyksen edustus, oppilaskunnan edustus, sekä koulun muuta henkilöstä kuten avustajia, siivous- ja ruokahenkilöstöä. Kokouksessa päätetään, miten koulun oppilaiden hyvinvointia voidaan tulevalle lukukaudella edistää.

Alakouluissa oppilashuolto on järjestänyt yhteisöllistä oppilashuoltoa esimerkiksi kaveritaitoryhmien ja liikuntakerhon muodossa. Lukukaudella 2019–2020 Nakkila osallistui RaTa-hankkeeseen, jonka ideana oli tarjota oppilaille yksi koulupäivä viikossa, missä hyödynnettiin kunnan liikuntakeskusta. Ryhmäksi valikoitui silloinen kirkonseudun koulun 4. luokka. Koulukuraattori osallistui hankkeeseen koko lukukauden ajan vetämällä erilaisia pienryhmiä luokan kanssa.

Yläkoulussa ja Sataedussa yhteisöllistä oppilashuoltoa on järjestetty erilaisten ryhmäytymispäivien muodossa. Tämän lisäksi on järjestetty ART-ryhmiä ja kuraattorikerhoa. Näiden lisäksi oppilashuolto järjestää toiminnallisia vanhempainiltoja; alakouluissa selviytymispeli-illan 5- luokkalaisille ja yläkoulussa Kasvamme yhdessä -illan 7. ja 8. luokan vanhemmille ja opiskelijoille.

Kunnan oppilashuollon isoista linjauksista vastaa oppilashuoltolain vaatima ohjausryhmä. Sen tehtävä on vastata opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista kunnassa.

Vuodet 2018–2021 opiskeluhoollon näkökulmasta ovat positiiviset. Lisääntyneet resurssit opiskeluhooltoon ovat mahdollistaneet kokonaisvaltaisemman opiskeluhoolltopalveluiden

saatavuuden. Huhtikuussa 2019 kuntaan saatiin toinen koulukuraattori. Vuonna 2020 syksyllä kuntaan saatiin kokopäiväinen koulupsykologi. Lukukaudeksi 2021–2022 kuntaan palkattiin koulu yhteisökoordinaattori, joka loi kouluihin poissaolojen puuttumismallin. Tämän lisäksi koulu yhteisökoordinaattorin työnkuvaan kuului koulupudokkaiden jatko-opintojen turvaaminen. Tärkein lenkki opiskelu huollon kannalta oli kuitenkin vuoden 2022 alussa palkattu kolmas kuraattori, jonka työnkuva on ennaltaehkäisevää ja yhteisöllistä työtä.

Tulevaisuus on kuitenkin Nakkilan opiskelu huoltopalveluissa hieman huolestuttava. Kunnassa on tällä hetkellä kaksi kuraattoria aikaisemman kolmen sijaan. Tämän lisäksi koulu yhteisökoordinaattoria ei ole enää kunnassa. Koululääkäripalvelut ja kaikille kouluille taattavat koulu terveydenhoitajapalvelut ovat hieman takunneet syksyn 2022 alussa. Positiivisena asiana voidaan kuitenkin sanoa, että koulupsykologipalvelut kunnassa ovat kiitettävällä tasolla verrattain lähikuntiin.

Oleellisin muutos ja haaste tulevaisuuden kannalta ovat se, että opiskelu huoltopalvelut siirtyvät kokonaisuudessaan, vuoden 2023 alussa hyvinvointialueen alaisuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että koulukuraattoripalvelut tulevat pysymään kunnassa mutta kaikki yhteisöllinen oppilashuoltotyö siirtyy koulutuksen järjestäjän vastuulle. Toinen asia, mikä on tulevaisuudessa taattava, on riittävä tiedonkulku organisaatiomuutoksesta huolimatta. Myös kunnan oppilashuollon ohjausryhmä tulee myös uudistumaan hyvinvointialueelle siirryttäessä. Ohjausryhmä tulee yhdistymään Kessoten alueella toisen toimijan kanssa.

4.4 Itsearviointia koulujen hyvinvointiin liittyvästä toiminnasta

Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Oppilaiden hyvinvointia edistävät turvallinen arki, monipuoliset oppimismuodot ja osallisuus. Oppilashuollon palvelut, kiusaamisen ehkäisy ja erilaiset tuen muodot ovat koulussa toteutettavaa hyvinvoinnin edistämistä. Esimerkiksi liikkuva koulu -toiminnalla sekä kirjasto- ja kulttuuritoimen yhteistyöllä myös ohjataan lapsia ja nuoria terveeseen, aktiiviseen ja mielekkääseen elämäntapaan. (Kuntaliitto 2022)

Nakkilan kouluissa on tehty hyvinvointityötä koulupäivien sisällä kiinteänä ja luonnollisena osana koulun arkea. Nakkilan alakouluista Tattara ja Viikkala ovat muutaman opettajan kouluja, eikä sieltä pysty tiimejä muodostamaan samalla tavalla kuin Yhteiskoululla ja Kirkonseudulla. Näissä kouluissa tehdään yhtä lailla työtä koululaisten hyvinvoinnin edistämiseksi, vaikka tiimejä ei pystytä muodostamaan.

Kirkonseudun koululla ja Yhteiskoululla on hyvinvointitiimit, jotka suunnittelevat lukuvuosittain hyvinvointiohjelmia koululaisille. Ohjelma linkittyy osiltaan ehkäisevään päihdetyöhön ja vapaa-aikatoimeen sekä yhteistyötä tehdään myös paikallisten järjestöjen ja yrittäjien kanssa. Myös vanhempainyhdistyksen ovat isossa roolissa toiminnan järjestämisessä, retkissä ja tempauksissa. Vanhempainyhdistyksen varainkeruulla mahdollistetaan oppilaille retkiä, välineistöä. Nakkilan kunta on tehnyt vanhempainyhdistysten kanssa myös jäänhoitosopimukset kaikille kouluille, kunta maksaa yhdistyksille jäänhoidosta korvauksen. Kaikilla kouluilla on käytössä Kiva-koulu, kiusaamisen

vastainen toimintamalli. Nuorisotyöntekijä on ollut myös mukana kiva-koulu toiminnoissa Tattarassa ja Viikkalassa sekä yhteiskoululla.

Kaikilla kouluilla on yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä. Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria, joka edistää oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta, osallisuutta ja ympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä.

Nakkilassa noudatetaan kouluruokasuositusta, joka on vuodelta 2017. Nakkilassa pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan ravitsemussuosituksia. Lapsille tarjotaan monipuolinen laatuvaatimukset täyttävä koululounas, käytössä on viiden viikon kiertävä ruokalista. Ruokalistassa on riittävästi vaihtelua keitto/puuro, kastike, laatikko ja kappale ruokia. Olemme panostaneet viiden viikon salaattien kiertoilistalla tuomaan monipuolisuutta ja lisää väriä lautaselle. Ruokailussa huomioidaan lautasmallin mukaisesti ruuan houkuttelevaisuuteen liittyvät asiat. Samalla pystymme huomioimaan eri vuoden aikojen vaikutuksen ruokalistalla. Kouluruokailussa osallistutaan valtakunnallisiin tapahtumiin; Vilkas Viikko, Itämeripäivä, kansallinen maitopäivä, lähiruokapäivä ja olemme toteuttaneet eri juhlapäiviin liittyviä teemoja isompana varmaankin joulu. Nakkilassa on koulumaitotuen alainen toiminta käytössä.

Ruokalista sisältää erityisruokavalioiden merkinnät (maidoton, gluteeniton, munaton ja laktoositon) niin kuin ruokasuosituksissa ohjataan. Erityisruokavalioiden toteuttaminen Nakkilassa on ravitsemussuosituksen mukainen. Ruokataulun pituuden toteutumisesta vastaavat koulujen rehtorit. Ravitsemussuosituksissa on suositeltu 30 min ruokatauko, Nakkilassa kaikilla koululaisilla on vähintään 15 min ruokatauko.

MLL Nakkilan yhdistyksen toimesta Nakkilan kouluissa on ollut koulumummo- ja vaari toimintaa. Koulumummot – ja vaarit ovat osana lasten koulupäiviä esim. käsityötunneilla oman aikataulunsa mukaisesti vapaaehtoisesti. Koulumummot ja -vaarit ovat olleet lapsille erittäin tärkeitä ja pidettyjä turvallisia ja helposti lähestyttäviä henkilöitä.

Kaikissa Nakkilan kouluissa edistetään koululaisten liikkumista sekä oppitunteja pidetään toiminnallisesti mahdollisuuksien mukaan. Kouluilla on hyödynnetty Liikkuva koulu ja Liikkuva opiskelu toimintamallia sekä toteutettu liikkuva-hankkeita. Esimerkiksi Kirkonseudun koululla ekaluokkalaisilla on perjantaisin metsäkoulua. Kouluilla on myös järjestetty pyöräretkiä, hiihtopäiviä, pulkkailua, yleisurheilupäiviä, jalkapallon teemapäiviä, pesäpallopäiviä ja muita liikuntapäiviä useiden eri teemojen mukaan. Liikunnallisia päiviä ovat myös olleet päivät, jolloin on rakennettu lumiveistoksia tai ratsastettu keppareilla. Erilaisissa liikuntapäivissä on huomioitu eri-ikäiset oppilaat ja valinnan vapaus. Kummioppilaat ovat järjestäneet pienemmille tehtävapistettä eri lajeista. Isommat oppilaat ovat pelanneet luokkatasojen välisiä turnauksia ja myös opettajia on haastettu mukaan pelaamaan. Välkkäritoiminta on koettu toimivaksi Viikkalan koulussa, mutta esim. Kirkonseudun koulussa toiminnalle ei ollut kokemusten mukaan kysyntää.

Nakkilan kunnan strategian mukaisilla hankkeilla on edistetty koululaisten vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksia. Nakkilan kunnassa on ollut Harrastukset meitä yhdistää-hankkeet, joilla on järjestetty koulujen kerhoja ja loma-aikojen maksuttomia harrastusleirejä ja

uimakouluja koululaisille. Syksystä 2021 Nakkilassa on ollut harrastamisen Nakkilan mallin hanke. Hankkeen avulla on tarjottu kymmeniä toiveiden mukaisia ilmaisia harrastekerhoja ala- ja yläkoululaisille. Hankkeen tavoitteena on tarjota kaikille mahdollisuus harrastaa ja löytää harrastus erityisesti lapsille, jotka eivät ole vielä löytäneet mieluisaa harrastusta.

Oppilailta ja opiskelijoilta on vaikuttamisen paikkoja koulujensa arjessa. Osallisuutta tuetaan mm. oppilaskuntatoiminnalla, tutortoiminnalla, nuorisovaltuuston kautta. Alakouluilla on ns. luokkatunteja, joissa edistetään oppilaiden kuulemistä ja vaikuttamista.

4.5 Itsearviointia vapaa-aikapalveluiden toiminnasta ja rakenteista

Vapaa-aikatoimi on ollut keskeisessä roolissa hytetyön koordinoinnissa. Vuodet 2018–2021 olivat vapaa-aikatoimelle muutosten aikaa. Vuoden 2019 alussa avattu liikuntakeskus vaikutti paitsi merkittävästi liikuntaolosuhteiden parantumiseen myös vapaa-aikatoimen henkilöstöä ja työtehtäviä järjestettiin uudelleen. Kaikkiaan vapaa-aikatoimen rakenteet palvelevat kaiken ikäisiä kuntalaisia liikunta-, nuoriso ja kulttuurisektoreilla.

Nuorisotyöhön sisältyy tilatoimintaa, verkkonuorisotyötä, jalkautumista, erityisnuorisotyötä ja koulunuorisotyötä. Koulunuorisotyön kehittämishankkeessa kehitettiin ja jalkautettiin 2020–21 Yhteiskoululle pysäkkitoiminta, joka jatkuu edelleen. Pysäkkitoiminnassa nuoriso-ohjaaja tarjoaa koululla yhtenä päivänä viikossa matalan kynnyksen juttelumahdollisuuden. Nuorisotyöntekijä on mukana ehkäisevän päihdetyön työryhmässä ja movi-työryhmässä.

Uudet nuorisotilat avattiin vuonna 2019 uuden liikuntakeskuksen yhteyteen. Nuokkari on nuorten turvallinen kohtaamispaikka, jossa koulutettu tilavalvoja on nuorten saatavilla. Nakkilan nuorisotilan toiminta on vakinaistunut niin että tila avoinna arkisin 4 päivää viikossa, yhtenä päivänä 5-6 luokkalaisille ja kolme päivää 13–17 -vuotiaille. Nuorisotilassa on mahdollisuus pelailta pelejä, käyttää liikuntakeskuksen salia, juoda kahvia ja vain oleskella omana itsenään. Tilassa järjestetään myös erilaisia aktiviteetteja ja teemailtoja nuorille.

Vuosina 2018–2021 vapaa-aikatoimen tehtävät ja toimenkuvat eivät ole vakiintuneet henkilöstömuutoksista ja koronapandemiasta johtuen. Nakkilan kunta vakinaisti nuoriso-ohjaajan toimen 082020. Työparina on ollut 022020 valittu vapaa-aikaohjaaja, jonka työtehtäviin kuului myös nuorisotyö. Nuorisotyöhön kuuluu Nakkilassa tilatoiminta, jalkautuva nuorisotyö, koulunuorisotyö sekä leirien, teemapäivien ja loma-aikojen toiminnan suunnittelu. Nuorisotyöntekijä on mukana myös kasvamme yhdessä illoissa sekä ehkäisevän päihdetyön tapahtumissa ja toimissa.

Koronapandemia muutti myös nuorisotyön toteuttamista ja nuorisotilat suljettiin kevääksi 2020. Vasta keväällä 2022 kokoontumisrajoitukset poistuivat kokonaan. Koronapandemian alussa 2020 nuorisotyöntekijä määrättiin kunnan muihin tehtäviin. Pandemian jatkuessa nuorisotyön toiminta siirtyi virtuaaliseksi, toimintaa oli m. discord-alustalla ja muiden virtuaalisten välineiden avulla.

Uusi nuorisotila on ollut suosittu kokoontumispaikka nuorille, vuonna 2019 keskimääräinen kävijämäärä oli 45 hlöä, 2020 32 hlöä ja 2021 25 hlöä. Kävijämääriin on vaikuttanut koronapandemian kokoontumisrajoitukset.

Etsivän nuorisotyön tehtävä on varmistaa, että jokainen nuori saa kasvamiseen, itsenäistymiseen ja osallisuuteen tarvitsemansa tuen – että kenenkään ei tarvitse kasvaa ja selviytyä yksin. Etsivässä nuorisotyössä kohdataan alle 29-vuotiaita nuoria, jotka tarvitsevat tukea arjessaan ja tulevaisuuden näkymiä. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille (Nuorisolaki 1285/2016). Etsivää nuorisotyötä tehdään Suomen jokaisessa kunnassa. Vaikka rahoitushaku on hankemuotoinen, niin se on tarkoitettu pysyvän toiminnan tukemiseen. Etsivä nuorisotyöntekijän toimi on vakinaistettu Nakkilassa vuonna 2019. Asiakkuuksia etsivällä nuorisotyöntekijällä on tarkastelujaksolla ollut 27 (2021), 57 (2020), 56 (2019), 39 (2018).

Uusi upea liikuntakeskus avattiin vuonna 2019, mikä on lisännyt nakkilaisten mahdollisuuksia liikkua monipuolisemmin. Nakkilan kunnan vapaa-ajan palvelut sekä kolmas sektori järjestävät toisiaan täydentävää liikunta- ja seuratoimintaa liikuntakeskuksella. Nakkilassa on perinteikkäitä liikunta- ja urheiluseuroja, seuroissa harrastaa noin 1500 Nakkilalaista, ja toimintaa ylläpitää 300 vapaaehtoisen ja seuratoimijan joukko.

Nakkilan kunta on saanut liikunnallisen elämäntavan kehittämishankerahaa vuosina 2019–2021. Kuperkeikkaa läpi elämän -hankkeessa on vuosien aikana pilotoitu erilaisia liikuntaryhmiä sekä toimintamalleja. Hankkeen toteutuksessa on hyödynnetty valtakunnallisten liikunnan edistämishankkeiden eli liikkuvat-ohjelmien työkaluja edistämään liikunnallista elämäntapaa eri ikä- ja väestöryhmissä. Hankkeen aikana vakiinnutettiin ikäihmisten liikuntaryhmät sekä kynnyksetön liikuntaneuvontapalvelu. Ikäihmisille suunnattuja ryhmiä on vakiintunut 6 viikkotuntia sekä 1 matalakynnyksen liikuntaryhmä. Kynnyksetön liikuntaneuvonta on suunnattu kaikille nakkilalaisille, jotka kaipaavat apua ja tukea liikunnallisemman elämäntavan omaksumiseen. Kunnan liikunnanohjaaja on tarjonnut tukea ja ohjausta arjen aktiivisuuden ja liikkumisen lisäämiseen. Kunnan järjestämää liikuntaneuvontaa on toteutettu pidempikestoisena, useita tapaamiskertoja sisältävänä projektina tai kertaluontoisena ohjaushetkenä. Liikuntaneuvontapalvelumme ovat avoimia myös lapsille ja perheille. Kunnan liikuntaneuvonnassa on käynyt 47 asiakasta 082021-112022 välisenä aikana.

Nakkila on ollut mukana Keski-Satakunnan Liikunnan ja hyvinvoinnin palveluketju Lipake – hankkeessa vuosina 2017–2019, jossa kehitettiin toimintamallia terveyden ja hyvinvoinnin kannalta liian vähän liikkuvaan aikuisväestölle. Palveluketjuun kuului KSTHKY:n hyte valmentajan alkumittaukset, elintapaneuvonta n. 2 kk välein sekä ryhmämuotoinen liikunta. Nakkilan kunnan liikunnanohjaaja on pitänyt Lipake-ryhmäläisille kunnan startti-ryhmää vuodesta 2019. Lipakeryhmä jatkuu edelleen. Syksyllä 2021 pilotoitiin myös lasten Lipakeryhmä, Nakkilasta ryhmään osallistui pari lasta.

Vapaa-aikatoimelle myönnettiin Harrastamisen Suomen malli – hankerahaa keväällä 2021. Hankkeen avulla kunnassa on järjestetty lapsille maksuttomia, lasten toiveiden mukaisesti harrastusryhmiin osallistui kaikkiaan yhteensä 350 oppilasta. Hankkeen tavoitteena on ollut löytää kaikille lapsille mieluinen harrastus. Joulukuussa 2022 tehdyn kyselyn mukaan mallin harrastukset olivat tavoittaneet lapsia ja nuoria, joilla ei aiempaa harrastusta ollut.

Lapsiperheille suunnatut liikuntamaat aloitettiin keväällä 2019 Kuperkeikka hankkeen toimintana. Liikuntamaita on järjestetty tästä lähtien yhteistyössä yhteistyössä nakkilalaisten seurojen ja yhdistysten kanssa.

Kunnan tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Nakkilan kunta järjestää taiteen perusopetuksen yhdessä Otsolan opiston kanssa. Musiikin opetusta järjestävät Palmgren opisto (12 paikkaa), Huittisten musiikkiopisto (12 paikkaa) ja Rauman musiikkiopisto (2 paikkaa).

Kunnan kulttuuripalvelut ovat vapaa-aikatoimen vastuulla. Avustustoiminnalla luodaan mahdollisuuksia kulttuurin omaehtoiselle harrastamiselle ja ammatilliselle taidetoiminnalle. Nakkilan kunta avustaa seuratuokiavustuksin nakkilalaisia kulttuuriyhdistyksiä ja on mukana Nakkilan kulttuuritapahtumissa. Nakkilassa on aktiivisia kulttuuriyhdistyksiä, jotka järjestävät monipuolisia kulttuuritapahtumia eri-ikäisille. Nakkilassa oma laadukas harrastajateatteri, joka järjestää sekä lasten että aikuisten teatteria joka kesä, vuonna 2022 katsojia kävi teatterissa yli 5000. Kulttuuripalveluita järjestävät myös kirjasto, Otsolan opisto ja yrittäjät. Mainittakoon, että vuonna 2019 perustettu tapahtumakeskus Verstasjuhlat on tuonut omintakeista ja suosittua kulttuuritarjontaa Nakkilaan.

Kunnan kulttuuripalvelut järjestävät Nakkilan kunnan viralliset juhlat, kuten veteraanipäivän ja kaatuneiden muistopäivän ja itsenäisyyspäivän juhllaisuudet yhteistyössä seurakunnan kanssa. Kulttuuripalvelut ovat järjestäneet vakiintuneita kulttuuritapahtumia kuten kesän ja joulun yhteislaulutilaisuuksia, pop-jazzleiriä ja sen loppukonserttia. Tarkastelujaksolla 2018–2022 kulttuuritapahtumia jouduttiin perumaan koronarajoitusten vuoksi.

Nakkilassa on panostettu liikunnan olosuhteisiin mutta myös nuorisotoimen vahvistamiseen voimakkaasti tarkastelujakson aikana. Nakkilassa on poikkeuksellisen aktiivinen kolmas sektori, jonka toiminnan mahdollistaminen, kehittäminen ja jatkuvuuden varmistaminen on kirjattu kuntastrategiaan. Tämä luo turvaa säilyttää jatkossakin monipuoliset vapaa-ajan harrastusmahdollisuudet. Kulttuuritoimintaa pitää vahvistaa ja kehittää. Vapaa-aikatoimen rooli korostuu tulevaisuudessa hyvinvointialueiden aloittaessa. Kunnan tehtäväksi jää hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, mutta myös hyvinvointialueen yhdyspintojen kautta.

4.6 Itsearviointia ehkäisevästä päihde- ja mielenterveystyöstä

Ehkäisevä päihdetyö on osa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä. Sen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää päihteiden käytön aiheuttamia haittoja niin päihteiden käyttäjille, heidän läheisilleen kuin yhteiskunnallekin. Työn tavoitteena on myös lisätä ymmärrystä päihteiden käytöstä ja niihin liittyvistä ilmiöistä sekä edistää perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista päihteisiin liittyvissä asioissa. Lain mukaan ehkäisevä päihdetyö kattaa alkoholin, tupakan, huumausaineiden ja muiden päihtymiseen käytettävien aineiden sekä rahapelaamisen aiheuttamien haittojen ehkäisyn. Päävastuu ehkäisevästä päihdetyöstä kuuluu kunnalle. (THL, 2022).

Maakunnan ehkäisevän päihdetyön rakenteilla tarkoitetaan, että jokaisesta kunnasta löytyy ehkäisevän päihdetyön lain (525/2015) vaatima toimielin ja toimielin hoitavat sille asetetut

lain vaatimat tehtävät. Lisäksi jokaiseen kuntaan on nimetty ja resursoitu ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilö ja/tai koordinaattori. Nakkilan kunnassa ehkäisevä päihdetyö on ollut etsivän nuorisotyöntekijän työtehtävissä, vuodesta 2020 ehkäisevä päihdetyö sisältyi hyvinvointikoordinaattorin työtehtäviin.

Satakunnassa toimii Ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilöverkosto. Verkosto on laatinut Satakuntaan ehkäisevän päihdetyön vuosikellon, jonka mukaisesti suunnitellaan ja toteutetaan ehkäisevän päihdetyön toimia. Maakunnan päihteiden käyttöä koskeviin haasteisiin pystytään vaikuttamaan, kun maakunnan ehkäisevän päihdetyön rakenteet ovat kunnossa ja otetaan käyttöön haasteisiin vastaavat vaikuttavaksi todetut toimintamallit, kuten Pakka -toimintamalli, puheeksi otto ja mini-interventio sekä nuoriin kohdistuvat varhaisen puuttumisen toimintamallit. Näitä ovat Valomerkki -keskustelu ja Omin jaloin -menetelmä. Koulu- ja opiskeluterveydenhoitajat ovat käyneet valomerkki koulutuksen sekä kuraattorit. Opiskeluterveydenhoitajat ovat käyneet omin jaloin koulutuksen, sitä hyödynnetään vain osittain, terveystarkastuksessa nousseiden teemojen mukaan.

Päihteistä, alkoholi, tupakka, huumeet otetaan puheeksi kaikissa lasten ja perheiden laajoissa terveystarkastuksissa sekä kaikissa nuorten terveystarkastuksissa, kutsuntavelvollisen terveystarkastuksessa sekä kaikissa aikuisten ja ikääntyneiden terveystarkastuksissa.

Tarkastelujakson 2018–2022 aikana ehkäisevää päihdetyötä on tehty vuosikellon mukaisesti koronarajoitusten puitteissa. Nakkilassa on tehty EPT asioissa yhteistyötä paikallisten yrittäjien, seurakunnan ja yhdistysten kanssa. Ostokokeita on tehty Nakkilassa vuosina 2018 (rahapelit) ja 2019 (tupakka ja alkoholi). Anniskelupaikkoihin ja kauppoihin on jaettu mm. Älä välitä-kampanjamateriaaleja sekä tehty ostokokeita Pakka-hankkeen puitteissa. Paikalliset yrittäjät ovat tuoneet huoliaan ja huomioitaan nakkilalaisten päihteiden käyttöön liittyen suoraan kuntaan, sosiaalihuoltoon ja poliisille. Ehkäisevä päihdetyö on ollut näkyvässä sosiaalisessa mediassa ja kouluissa. Ehkäisevän päihdetyön viikolla nuorisotoimi ja etsivä nuorisotyöntekijät ovat jalkautuneet kouluihin kunkin vuoden ajankohtaisella teemalla. Etsivä nuorisotyöntekijä ja nuorisotyö ovat jalkautuneet nuorten keskuuteen koulujen päättäjäisviikonloppuina. Vuonna 2021 mukana oli myös seurojen vapaaehtoisia.

Syksyllä 2021 nousi huoli tupakoinnista liikuntakeskuksella. Nakkilassa tehtiin oma kampanja savuttomuuden puolesta liikuntakeskuksen ympäristössä ja mukaan haastettiin kaikki liikuntakeskuksen käyttäjät. Kampanjassa vedottiin vanhempiin, ollaan esimerkkejä savuttomuudessa nuorille ja lapsille. Kampanjassa olivat mukana kaikki liikuntakeskuksen toimijat, liikuntaseurat ja nuorisotyö. Kampanjan avulla tupakointi alueella on vähentynyt merkittävästi ja tupakoinnin puheeksi otto kampanjan avulla on ollut helpompaa liikuntakeskuksen ympäristössä.

Satakunnan alueella tehtiin päihdetilannekysely keväällä 2021, edellisen kerran kysely on tehty vuona 2018. Kaikkiaan alaikäisten päihteidenkäyttö sekä huoli turvallisuudesta ja järjestyshäiriöistä näkyivät päihdetilannekyselyn vastauksissa. Satakuntalaiset toivoivat panostusta ehkäisevään päihdetyöhön, mikä näkyi myös nakkilalaisten vastauksissa. Panostusta toivottiin erityisesti nuoriin suuntautuvaan työhön, mutta esiin nousi myös huoli ikääntyvien päihteiden käytöstä ja rahapelaamisesta. Nakkilan kunnan vanhuspalveluiden

työntekijät jakoivat huolen liittyen ikääntyvien alkoholin käyttöön. Runsas alkoholinkäyttö on yhteydessä kaatumistapauksiin, jotka ovat kunnassa lisääntyneet viimeisen kahden vuoden aikana. Tämä koskee kuitenkin pientä joukkoa kuntalaisista.

Kessoten ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinaattorin ja Kessoten aikuissosiaalihoajan mukaan Nakkilassa ei ole ollut nähtävissä hälyttäviä ilmiöitä liittyen päihteiden käyttöön. Nakkilassa on Kessoten vertailukuntiin nähden vähän verrattain kohtuullinen tilanne. Sotkanetin mukaan kuitenkin poliisin tietoon tulleet huumausainerikokset tuhatta asukasta kohden ovat lisääntyneet Nakkilassa vuodesta 2018 (1,8) vuoteen 2021 (6,2). Vertailukunnista Harjavallassa määrä on vielä suurempi. Päihdehuollon laitoshoidossa on nakkilalaisia ollut vähemmän kuin Satakunnassa keskimäärin ja vertailukunnista vähiten. Vuonna 2021 Nakkilassa ei ollut yhtään asiakasta päihdehuollon laitoshoidossa.

Varhaisen vaiheen ehkäisevän työn tärkeys korostuu inhimillisestä ja taloudellisesta näkökulmasta. Ehkäisevän päihdetyön työryhmän toiminta ei ole vakiintunut henkilöstömuutoksista johtuen tarkastelujaksolla. Ehkäisevän päihdetyön asioita on käsitelty mm. movi-palaverissa moniammatillisesti Nakkilan kunnan osalta vuosina 2018–2021. Nakkilassa on aloittanut Ankkuritoimintamalli elokuussa 2022. Ankkuritoiminta kohdistuu varhaisessa vaiheessa nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennalta ehkäisemiseen. Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisessa tiimissä, johon kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta sekä nuorisotoimesta. Tiimi tapaa nuoren ja hänen perheensä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta nuorta voidaan tukea ja tarvittaessa ohjata avun tai tuen piiriin. Nakkilaan saatiin Kessoten psykiatrinen sairaanhoitaja syksyllä 2022. Elokussa 2022 vapaa-aikapuolen työtehtäviä jaettiin uudelleen ja ehkäisevän päihdetyön tekemiselle saatiin lisää resursseja.

Ehkäisevää mielenterveystyötä tehdään kaikilla kouluasteilla, nuorisotyössä, työllisyystoiminnassa, sosiaali- ja terveyspalveluissa ja vapaa-ajan harrastuksissa, mutta asiaa ei ole kirjattu esim. varhaiskasvatussuunnitelmaan. Nakkila on ollut mukana Porin mielenterveysyhdistyksen Tul peremmäl – hankkeessa (2021–2023), jossa Nakkilassa pidetään toistaiseksi yksittäisiä tapahtumia yhteistyössä Kessoten aikuisten psykososiaalisten palveluiden kanssa.

4.9. Itsearviointia kolmannen sektorin, seurakunnan ja kunnan välisestä yhteistyöstä ja rakenteista

Yhdistysten rooli kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä on keskeinen. Kunta ei yksinään pystyisi tuottamaan vastaavia palveluita. Yhdistykset tarjoavat osallisuuden kokemuksia ja osallistumisen väyliä, mikä tukee ihmisten terveyttä merkittävässä määrin. Yhdistykset ja seurakunnat järjestävät kunnissa hyvinvointia edistäviä harrastus- ja vapaa-ajantoimintoja kaiken ikäisille kuntalaisille ja tarjoavat yhteisöjä, joihin kuuluu. Nakkilan kunta on tukenut yhdistystoimintaa tarjoamalla maksuttomia harrastetiloja liikunta- ja urheiluseuroille. Vuosittain on jaettu seurakuntia hakemusten perustella keskimäärin 30

järjestölle. Tuet ja maksuttomat harrastepaikat mahdollistavat sen että seurat pystyvät pitämään jäsenmaksut alhaisina hinnat ja näin saavutettavina kaikille.

Nakkilan kunnan vuosina 2017–2018 strategiatyössä Nakkilan vahvuudeksi nousi kolmas sektori. Vuonna 2018 hyväksytyssä strategiassa kolmas sektori on nostettu näkyvästi esiin. Yhtenä isona kokonaisuutena on järjestöjen ja yhdistysten toimintaedellytysten tukeminen ja kehittäminen. Strategiassa on myös linjattu tavoitteeksi ”Jokaisella harrastus, eniten harrastustoimintaa Suomessa”. Tämän kokonaisuuden keskeiset teemat ovat 1) koordinointi, yhteistyö, osaamisen lisääminen ja tapaamiset, 2) seudun harrastusmahdollisuudet tunnetuksi, 3) tilojen ja infran mahdollistaminen sekä 4) yritysten ja järjestöjen yhteistyö. Myös muissa kuntastrategian kokonaisuuksissa on osioita, jotka koskettavat joko suoraan tai välillisesti yhdistyksiä ja järjestöjä.

Nakkilassa on Patentti- ja rekisterihallituksen mukaan 112 rekisteröityä yhdistystä (tilanne 20.6.2022). Suurimpia seuroja ovat liikunta- ja urheiluseurat, eläkeläisjärjestöt, kulttuuri- ja nuorisoyhdistykset.

Järjestöjen toimintaedellytysten ja yhteistyön parantamiseksi perustettiin Nakkilan seuraparlamentti neuvoo-antavaksi toimielimeksi syksyllä 2020. Seuraparlamentin tavoitteena on lisätä sekä yhdistysten välistä että yhdistysten ja kunnan välistä yhteistyötä. Seuraparlamentti on asiantuntijaelin, jolla ei ole päätösvaltaa kuntaorganisaatiossa. Toiminnan tavoitteena on kuntalaisnäkökulman tuominen päätöksentekoon, yhdistystoiminnan aseman vahvistaminen, hyvinvoinnin lisääminen kuntaan niin liikunnan kuin kulttuurinkin keinoin sekä voimavarojen keskittäminen yhteisiin tavoitteisiin ja tapahtumiin. Seuraparlamentti kokoontui vuonna 2021 5 kertaa. Seuraparlamentin lisäksi pidettiin 2 yhdistysiltää, johon oli avoin kutsu kaikille järjestöjen edustajille.

Kunnan ja järjestöjen yhteistyön toiminnan tukevoittamiseksi ja yhteistyön lisäämiseksi Nakkilassa aloitettiin yhdistysohjelman teko keväällä 2021 yhteistyössä Satakylät ry:n kanssa. Ohjelman teko aloitettiin yhdistyskyselyllä, jolla kartoitettiin yhdistysten toimintaa ja toiveita. Vastauksia saatiin 18 yhdistykseltä ja seurakunnalta. Tehdyn kyselyn vastausten mukaan 80 % yhdistyksistä teki yhteistyötä muiden yhdistysten kanssa. Kyselyn mukaan yhdistykset kokivat pääosin äänensä kuuluvan hyvin kunnan päätöksenteossa. Yhdistykset toivoivat vuorovaikutteisuutta ja yhteistä tiedottamista. Kyselyyn vastanneiden mukaan jäsenmäärät yhdistyksissä vaihtelevat suuresti kymmenestä viiteensataan jäseneseen. Aktiivisten osallistujien määrä vaihtelee lähes yhtä suuresti. Toisaalta talkoolaisten määrä on huomattavasti tasaisempi vaihdellen kymmenestä kuuteenkymmeneenviiteen talkoolaiseen. Jäseniä yhdistyksillä oli keskimäärin 160 ja säännöllisesti toimintaan osallistuvia n. 90. Vapaaehtoisia yhdistyksissä oli keskimäärin 30. (Nakkilan yhdistyskysely 2021). Yhdistysohjelman lopputuotoksena määritellään toimenpideohjelma tuleville vuosille. Yhdistysohjelma tullaan vahvistamaan kunnanhallituksessa ja – valtuustossa.

Nakkilan seurakunnan toiminta tavoittaa kuntalasia vauvasta vaariin ja täydentää omalta osaltaan kunnan palvelutarjontaa. Kokoavaa toimintaa ovat jumalanpalvelukset ja erilaiset juhlat sekä pienryhmät. Perhekerhot kokoavat yhteen lapsia sekä heidän vanhempiaan. Valtaosa nuorista käy rippikoulun leirillä, jonka jälkeen on luontevaa jäädä isoistoimintaa.

Seurakunta on erityisesti kehittänyt jumalanpalvelusten yhteisöllisyyttä ja jumalanpalvelustiimit palvelevat joka sunnuntai. Pienryhmiin on helppo tulla kokoon, sekä siellä jaetaan ravintoa elämään hengellisissä kuin muissakin asioissa. Diakoniatyö tavoittaa ikäihmisiä sekä heitä, joiden elämässä on taloudellisia haasteita. Nakkilan kunnan nuorisotyön ja seurakunnan nuorisotyö ovat luontevasti tehneet yhteistyötä viime vuosien aikana. Seurakunnan nuorisotyöntekijä on ollut mukana työryhmissä ja koulujen tapahtumissa ja tempauksissa. Seurakunta ja kunta ovat järjestäneet yhdessä juhlatilaisuuksia.

4.10 Itsearviointia vaikutusvaliokuntien toiminnasta

Kuntalain 26–28 §:iin perustuen kunnassa on oltava osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto. Nämä ovat kunnanhallituksen asettamia vaikuttamiselimiä.

Nuorisovaltuuston tehtävänä on tuoda nuorten ääni kuuluviin, ottaa kantaa ajankohtaisiin asioihin sekä tehdä aloitteita ja kannanottoja. Nuorisovaltuusto myös tiedottaa nuoria kunnan päättäjien toiminnasta sekä auttaa nuoria löytämään keinoja vaikuttaa. Lisäksi ne edistävät vuoropuhelua nuorten ja päättäjien välillä ja ottavat nuoret aidosti mukaan yhteiseen päätöksentekoprosessiin. Nuorisovaltuustot voivat myös järjestää erilaisia tapahtumia, kampanjoita ja tempauksia.

Nakkilan nuorisovaltuusto on järjestäytynyt ensimmäisen kerran vuonna 2017 ja nuorisovaltuuston jäsen on ollut mukana sivistysvaliokunnassa 2017 ääni- ja puheoikeudella. Nuorisovaltuuston (2017) aloitteesta lukiolaiset saavat käyttää maksutta kuntosalia 9-15 välillä. Nuorisovaltuuston aloitteesta palkattiin vuonna 2018 kesätyöntekijä hoitamaan someviestintää kesän ajaksi. Nuorisovaltuusto kirjoitti kannanoton kouluverkkoselvityksen yhteydessä 2021 uuden koulun rakentamisen puolesta. Vuonna 2021 Nakkilan kunta lisäsi valtuustoaloitteen toimesta nuorisovaltuuston toimintamahdollisuuksia myöntämällä 2000e määrärahan nuorisovaltuustolle osallistumis- ja vuorovaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen.

Vanhusneuvosto on kunnan ja sen alueella asuvien vanhusten ja siellä toimivien vanhus- ja eläkeläisyhdistysten sekä vanhustyötä tekevien yhteistoimintaelin. Vanhusneuvostojen tehtävänä on kunnan toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan vaikuttaminen niissä asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka ikääntyneen väestön tarvitsemien palvelujen kannalta. Nakkilassa vanhusneuvosto on toiminut vuodesta 2012 alkaen. Vanhusneuvosto on kokoontunut keskimäärin 5 kertaa vuodessa. Koronasta huolimatta vanhusneuvosto kokoontui säännöllisesti pandemia ajanakin.

Vuonna 2021 Vanhusneuvosto osoitti kunnanhallitukselle aloitteen istuinpenkeistä. Tekninen toimiala hankki kolme kappaletta penkkejä, jotka sijoitettiin Porintien kevyen liikenteen väylän varteen. Vanhusneuvosto on järjestänyt ikäihmisille monipuolista toimintaa; mm. kahvitilaisuuksia, luentoja, tansseja. Korona on vaikuttanut tapahtumien ja toimintojen

järjestämiseen. Vanhusneuvoston tapahtumiin on osallistunut 50–100 ikäihmistä tapahtumasta riippuen.

Nakkilan kunta on mukana Kessoten yhteisessä **vammaisneuvostossa**. Vammaisneuvosto on sen jäsenkuntien alueen kattava vammaisten ja vammaisjärjestöjen yhteistyöelin. Vammaisneuvostossa on yhteensä kymmenen jäsentä. Viisi jäsentä on vammaisjärjestöjen nimeämiä, neljä jäsentä ja varajäsentä jäsenkuntien nimeämiä sekä yksi jäsen ja varajäsen kuntayhtymän nimeämä. Yhteiskokouksen koollekutsumisesta huolehtii kuntayhtymä. Vammaisneuvosto on kokoontunut 4-6 krt vuodessa.

4.11 Itsearviointia KSTHKY:n ja Kessoten toiminnasta ja SOTE-yhteistyöstä

Nakkilan kunnan terveystoimet tuotettiin yhdessä Kokemäki, Harjavallan ja Eurajoen kanssa Keski-Satakunnan terveydenhuollon kuntayhtymässä 31.12.2020 saakka. Tammikuun alusta 2021 sosiaalipalvelut yhdistettiin terveystoimien kanssa Keski-Satakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymässä. 1.1.2023 palvelut tuottaa satakunnan hyvinvointialue. Lasten ja nuorten psykologipalvelut tuotetaan Nakkilan kunnan toimesta osana oppilashuoltoa 31.12.2022 saakka. Erikoissairaanhoidon palvelut on tuottanut Satakunnan sairaanhoitopiiri, pois lukien lasten neurologin palvelut, jotka tuotetaan KSTHKY/Kessoten toimesta.

Vuosinä 2020–2022 terveydenhuollon henkilöstö teki rokotus- ja jäljitystyötä. Koronan alkaessa valtakunnan ohjeissa oli vahva suositus eristää ja suojata riskiryhmissä olevia ja iäkkäitä, keskeyttää kiireetöntä toimintaa ja turvata kiireiset palvelut sekä pandemiaa työtä. Kiireetön toimintaa rajattiin ja osin jopa keskeytettiin kokonaan (Suunterveys, ryhmäkäynnit) ja hoivayksiköissä astui voimaan vierailukiellot. Kouluterveydenhoitajat siirrettiin osittain turvaamaan lääkärivastaanoton akuuttia toimintaa. Covid näytteenotto, erilliset infektioyksiköt, tartunnanjäljitystyö sekä 2021 alkaneet massiiviset rokotukset työllistivät terveydenhuollon rajallista kapasiteettia. Digitaalisia palveluita ja etävastaanottoja alettiin todenteolla kehittää.

- suoritelmäärät toteutuivat yli arvioidun koronatyön vuoksi
- kiireettömään hoitoon pääsyn toteutuminen lääkärin vastaanotolla oli Nakkilassa 6,5 päivää (ka 4,04) (v. 2021).
- kiireettömään hoitoon pääsyn toteutuminen suun terveydenhuollossa oli Nakkilassa 3 kuukautta (v. 2021).
- Sosiaalihuollon hakemusten käsittely ja päätökset on pystytty antamaan hyvin määräaikaisten puitteissa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus Satakunnassa käynnistettiin kuntien ja kuntayhtymien päätöksellä vuoden 2016 alussa. Nakkilan kunta hyväksyi maakuntaudistuksen projektisuunnitelman ja sitoutui sen valmisteluun valtakunnalliset linjaukset huomioiden. Nakkilan kunta on ollut vuoden 2018 aikana aktiivisesti mukana maakuntaudistuksen valmistelutyössä, jota on toteutettu projektien, työryhmätyöskentelyn ja koulutautumisen muodossa. Perusturvan työskentely perustuu tiimityölle koko sektorilla. Vuoden aikana edelleen kehitettiin myös tiimien välistä yhteistyötä ja luotiin yhteistoimintatapoja.

Lapsiperheiden palveluissa on tehty tiiviisti töitä Lape-kärkihankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi Nakkilassa. Nakkilan kunnan lastensuojelu on käyttänyt työskentelyssään paljon tukea tarvitsevien perheiden kanssa systeemistä lastensuojelun työskentelymallia ja panostanut ennaltaehkäisevään, matalan kynnyksen lapsiperhepalveluihin. Tämä on katsottu myös tuottaneen tulosta. Vaikka lastensuojeluilmoitusten määrässä oli nousu vuonna 2018 (177) verrattuna vuoteen 2017 (115), asiakkaiden tilanteisiin on pystytty vastaamaan oikea-aikaisesti ja lastensuojelun sijaishuollon tarpeet ovat pysyneet maltillisina. Lastensuojeluilmoitusten määrät ovat kääntyneet laskuun tarkastelujakson aikana; 2019 (141), 2020 (156), 2021 (143). Systeemisen lastensuojelutyön toimintamallia on toteutettu sekä kehitetty edelleen. Ehkäisevän perhetyön toimintamallia on kehitetty ja työntekijät olivat säännöllisesti läsnä päiväkodissa ennen Covid -pandemiaa. Lapsiperheiden kotipalvelun näkyvyyttä on lisätty ja kynnystä palvelun piiriin hakeutumiseksi madallettu. Varhainen tuki ja oikea-aikaiset palvelut toimivat hyvin ja lastensuojelun paine on näin pienempi. Tämä on kustannustehokasta ja ennen kaikkea inhimillistä. Varhaisen tuen palveluissa sekä lastensuojelun avopalveluissa on paljon työtä, mutta sillä pystytään ostopalveluita käyttäen vastaamaan tarpeeseen. Psykiatriset sairaanhoitajat lisäävät osaamista ja tärkeää resurssia. Ankkuri-toiminnan kehittäminen on käynnistetty ja hankerahoitus saatiin syksystä 2022 kattamaan myös Nakkila.

Aikuisten sosiaalipalveluissa panostettiin vuonna 2018 sosiaaliseen kuntoutukseen niin yksilökuin ryhmätasolla. Sosiaaliohjauksen merkitystä korostettiin aikuissosiaalityössä ja yhteistyötä tiivistetty eri toimijoiden kanssa. Työllisyyden hoito siirtyi kunnille 2021, mutta tiivistä yhteistyötä on tehty Kessoten sosiaalityön kanssa.

Vanhuspalveluiden keskeinen muutos vuonna 2018 oli tehostetun palveluasumisen palvelusetelimallin käyttöönotto. Palvelusetelien käyttöönoton myötä palvelukeskus Hyppingin asukaspaikkamäärää laskettiin laitoshoidon osalta liittyen valtakunnallisiin tavoitteisiin ja tehostetun palveluasumien paikkamäärää laskettiin muuttamalla huoneita yhden hengen huoneiksi. Kotihoidon kehittämistä jatkettiin yhteistyössä KSTHKY:n ja alueen kuntien kanssa. Tehostetun kotikuntoutuksen jaksot muuttuivat hyvien kokemusten jälkeen pysyväksi käytännöksi ja kotihoitoon lähdettiin kehittämään kuntouttavien arviointijaksojen toimintamallia kuntien omana toimintana. Vanhuspalveluissa hyödynnettiin myös enenevässä määrin kotisairaala, joka on vähentänyt ikäihmisten siirtoja yksiköstä toiseen. Nakkilaan saatiin oma fysioterapeutti ja geronomi vuonna 2020 tehostamaan kotiinannettavia palveluja sekä tukivat toimintakyvyn säilymistä pidempään. Kotihoito aloitti toiminnan 24/7 ja vanhuspalveluiden työntekijä on jatkossa mukana turvapuhelinhälytyskäynneillä. Omaisraati vakiinnutti toimintansa.

Yhteistyö Kessoten kanssa on tiivistä erityisesti kouluissa ja työllisyyspalveluissa sekä Hytetyössä. Kouluterveydenhoitajat ovat mukana kaikissa kouluissa yhteisöllisissä opiskelijahuoltotyöryhmissä. Kessoten ammattilaiset ovat olleet mm. vanhusneuvoston tapahtumissa, koulujen hyvinvointipäivissä, kunnan työryhmissä sekä hankkeiden ohjausryhmissä. Aikuisneuvolan terveydenhoitajat kouluttautuivat Vesote hankkeen kautta hyvinvointivalmentajiksi ja Nakkilassakin on toiminut aikuisten liikunnan palveluketju eli

LIPAKE-yhteistyö vuodesta 2017. Toiminta laajennettiin lapsiin ja nuoriin sekä perheisiin 2021. Nakkilassa on tarjottu maksuton ehkäisyä alle 25-vuotiaille.

Hytetyön toteuttamista, suunnittelua ja hyte tapahtumien järjestämistä varjosti 2020–2022 Covid -pandemia. Terveysthuollon henkilöstö teki rokotus- ja jäljitystyötä.